

<b>ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG</b>	
Ügyszám: <b>IV/1680 - 0/2014</b>	
Érkezett: <b>2014 OKT 03.</b>	
Példány: <b>1</b>	Kezelőiroda:
Melléklet: <b>12+3 db</b>	<i>du'</i>

**Alkotmánybíróság részére!**  
1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

**A Szolnoki Közigazgatási és**

**Munkaügyi Bíróság útján**  
SZOLNOKI KÖZIGAZGATÁSI ÉS MUNKAÜGYI BÍRÓSÁG

Szolnok  
Kossuth Lajos út 1.  
5000

Regisztrációs szám  
Keddoiratlan:

Érkezett: **2014 -09- 2 3**

Példány: **1** Melléklet: **12 db.**  
Köztük

[Redacted] *33/*

**felperes**

képviseli: *hh* [Redacted]

**dr. Soós Andrea Klára ügyvéd**

[Redacted]

**Alkotmányjogi panasza**

a Kúria mint felülvizsgálati bíróság  
által **Mfv. I. 10.091/2014/7. számú**  
**ítélete ellen**

## Alkotmánybíróság

1015 Budapest  
Donáti u. 35-45.

### Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott, [REDACTED] **felperes** – a **Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal** (4025 Debrecen, Piac utca 54.) mint **alperes** ellen kormánytisztviselői jogviszony jogellenes megszüntetése miatt indított munkaügyi perben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság által **Mfv. I. 10.091/2014. sz. ügyben hozott /7. sz. Ítélete ellen** (a továbbiakban: Ítélet), amely a felperes részére posta úton 2014. július 23-án került kézbesítésre a **K/1.** sorszám alatt csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőm [REDACTED]

[REDACTED] **eljáró ügyvéd dr. Soós Andrea Klára**, e-mai címe: [REDACTED]

[REDACTED] útján a számomra nyitva álló törvényes határidőn belül

### Alkotmányjogi panasszal

élek az Alkotmánybíróságról szóló **2011. évi CLI törvény** (a továbbiakban: **Abtv.**) **27. §-a alapján**. Jogi képviselőm teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt meghatalmazását mellékelem.

#### I. Eljárási szabályok

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság által **Mfv. I. 10.091/2014. sz. ügyben hozott /7. sz. ítéletét** postai kézbesítés útján **2014. július 23. napján** vette kézhez a felperes, melyet **K/4. számon** mellékletként csatolok (az „Ítélet”).

Az Ítélet olyan Alaptörvény-ellenes bírói döntés, amely Alaptörvény ellenes módon fejezi be a bírósági eljárást, ezáltal az alábbiakban kifejtettek szerint több, az Alaptörvényben továbbá az Emberi Jogok Európai Egyezményében biztosított alapjogomat is közvetlenül sérti. Érintettségem tekintetében nyilatkozom, hogy személyem azonos az Ítélet címzettjének személyével továbbá, hogy az Ítélet alapjogaimat sérti a lentebb kifejtett módon.

A jelen **panaszomat** az **Abtv.** továbbá az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló **1001/2013. (II. 27.) AB. Tü. határozat rendelkezéseinek megfelelően**, a törvényes határidőn belül, jogi képviselőm útján tettem.

**Nyilatkozom**, hogy az alkotmányjogi panasz illetve a személyes adatai nyilvánosságra hozatalához nem járulok hozzá.

**Nyilatkozom** továbbá arról, is, hogy alkotmányjogi panaszom benyújtását követően az Emberi Jogok Európai Bíróságához is panasszal kívánok élni a velem szemben elkövetett egyezményértés orvoslása érdekében.

Álláspontunk szerint a Kúria ítélete **a felperes Alaptörvényben, továbbá az Emberi Jogok Európai Egyezményében biztosított emberi jogait súlyosan sértő módon került meghozatalra.**

A Kúria határozata Alaptörvénybe illetve az EJEE-be ütköző módon eldöntötte a felperes indokolás nélküli felmentése ügyében benyújtott keresetét egy olyan ügyben, amelyben a Kúria eljáró bírói tanácsnak az Alaptörvény vonatkozó rendelkezései alapján, továbbá a T. Alkotmánybíróság joggyakorlata szerint az Alkotmánybíróság eljárását kellett volna kezdeményeznie, ezáltal a döntés több szempontból sérti az alapjogait és ennek megfelelően ellentétes az Alaptörvény rendelkezéseivel a lentebb kifejtett módon.

## II. Tényállás:

### A rendelkezésemre álló jogorvoslati út igénybevétele, továbbá az alapjogaimat sértő Ítélet előzményei

**2.1. A kérelmező** a Magyar Köztársaság Miniszterelnöke (a továbbiakban: **felperes**) 2005. április 18-i hatállyal nevezte ki megyei közigazgatási hivatalvezetőnek. Ezzel egyidejűleg a Magyar Köztársaság Belügyminisztere a felperest határozatlan időre közszolgálati jogviszonyba kinevezte. Az időközben bekövetkezett szervezeti változások következtében a felperes 2007. április 1-től kezdődően regionális hivatalvezetői beosztást töltött be. Határozatlan idejű kinevezése hozzájárulásával 2007. augusztus 14-étől 2013. augusztus 14-ig terjedő határozott idejű vezetői megbízás alakult át.

A felperes köztisztviselői jogviszonya 2010. július 6-i hatállyal a törvényerejénél fogva kormánytisztviselői jogviszonnyá alakult át.

A miniszterelnök 2010. augusztus 31-i hatállyal a felperest és további öt hivatalvezetőt a munkaköréből felmentette. A közigazgatási és igazságügyi miniszter 2010. augusztus 30-ai értesítésében arról, hogy a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII tv. (a továbbiakban: Kjt.) alapján felmentési ideje 2 hónap és kormánytisztviselői jogviszonya 2010. október 31-én megszűnik.

A 2010. szeptember 01-én hatályba lépett 214/2010. (VII. 9.) Korm. rendelet, úgy rendelkezett, hogy a regionális államigazgatási hivatalok általános jogutódja a fővárosi illetve és a megyei közigazgatási hivatalok.

A felperes keresetében jogviszonya jogellenes megállapítását kérve keresettel fordult a Munkaügyi Bírósághoz. Keresetében utalt arra, hogy bár jogviszonya törvény erejénél fogva kormánytisztviselői jogviszonnyá alakult át, de határozott időre szóló jogviszonya 2013. augusztus 14-ével szűnt volna meg. Álláspontja szerint az alperes megszegte együttműködési

kötelezettségét, álláspontja szerint a munkáltató intézkedése a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. tv. (a továbbiakban: régi Mt.) 4. §-ba ütközött, továbbá a hátrányos megkülönböztetés tilalmába is ütközött, figyelemmel arra, hogy a régi Mt-nek a hivatkozott rendelkezését a Ktjt. 2. § (1) bekezdése, valamint a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (Ktv.) 71. § (2) bekezdésének a) pontja értelmében a kormánytisztviselői jogviszonyra is alkalmazni kell.

**2.2. A Szolnoki Munkaügyi Bíróság 3. M. 770/2010/21. szám alatt hozott ítéletével (K/2. melléklet) a felperes keresetét elutasította, ezzel egyidejűleg a felperest perköltség és eljárási illeték viselésére kötelezte. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint a felperes felmentéséről a miniszterelnök rendelkezett, a közigazgatási és igazságügyi miniszter csak a felmentéshez igazodó felmentési időről és egyéb kérdésekről rendelkezett. A Ktjt. 76. 0 (1) bek. alapján a jogviszony átalakulás a határozott idejű közszolgálati jogviszonyt határozatlan idejű jogviszonnyá nem alakította át, ennek azonban nem volt jelentősége, mivel mindkét jogviszony időtartamától függetlenül felmentéssel megszüntethető.**

A bíróság álláspontja szerint a munkáltatói szervezet átalakítását követően olyan átszervezés zajlott, amely a felperes hivatalvezetői munkakörét érintette. A 2014/2010. (VII. 9.) Korm rendelet 2010. szeptember 1-jei hatállyal hozta létre a megyei közigazgatási hivatalokat, mint a regionális közigazgatási hivatalok jogutódját. A megyei hivatalvezetői beosztás nem azonos a regionális hivatalvezetői beosztással.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperest hátrányos megkülönböztetés sem érte tekintettel arra, hogy a felperes esetében az eltérő munkáltatói is feladat körökből (regionális kormányhivatalok vezetői) adódóan, nem volt olyan csoport (megyei kormányhivatalok vezetői), amellyel összehasonlítható lett volna a felperes.

Az ítélet ellen a **felperes fellebbezést** nyújtott be.

**2.3. A Szolnoki Törvényszék 2. Mf. 20.751/2012/4. számú ítéletével (K/3. melléklet) az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a felperest terhelő perköltség összegét leszállította, egyebekben az ítéletet helybenhagyta. Kötelezte a felperest a másodfokú perköltség és az eljárási illeték viselésére.**

A másodfokú bíróság elöljáróban kifejtette, hogy a felperes által felajánlott bizonyítás a felmentés átadásának bizonyítására és a többi regionális hivatalvezető felmentésével kapcsolatos tényekre irányult, amely a jogvita eldöntésének szempontjából szükségtelen.

A jogerős ítélet egyebekben kifejtette, hogy a Ktjt. alkotmányellenesnek minősített 8. § (1) bekezdése 2011. május 31. napjával került megsemmisítésre. Ebből következően az jelen ügyben is alkalmazandó volt, melyre tekintettel a felperesi jogviszony indokolás nélküli felmentéssel történő megszüntetése jogszerűen történt, azt az indokolás hiánya önmagában nem teszi jogellenessé. Jelen ügyben a keresettel támadott felmentés 2010. augusztus 30-ai keltezésű, így jóval korábbi mint a hivatkozott jogszabály alkotmányellenességét és hatályvesztésének időpontját kimondó 8/2011. (II. 18.) AB határozat. Ebből következően a felmentéskor a munkáltatói jogkör gyakorlója a hatályos jogszabályi rendelkezések alapján járt el.

Az eljárás során az alperes bizonyította, hogy a felperes munkakörével összefüggésben átfogó, az egész közigazgatási rendszert érintő szervezeti átszervezésre került sor, amely a

felperes munkakörét is érintette. A felperes munkakörére vonatkozóan nem állapítható meg jogutódlás, a felperes munkaköre megszűnt, emiatt nem volt fenntartható a jogviszonya tekintettel arra, hogy a felmentés időpontjában tervezett és rövid időn belül megvalósított átfogó közigazgatási átszervezés történt. Az alperes bebizonyította, hogy a felperes munkakörének megszűnése miatt került sor felmentésére, nem vitathatóan valamennyi régiós hivatalvezetői munkakör megszűnt.

A jogerős ítélet szerint nem sérült az egyenlő bánásmód követelménye sem, mivel nem volt a felperes esetében összehasonlítható helyzetben lévő csoport sem.

## **A jogerős ítélet felülvizsgálata iránt a felperes által indított per.**

**2.4. A felperes jogerős közbenső ítélet ellen benyújtott felülvizsgálati kérelme** elsődlegesen a jogerős ítélet helyett új ítélet meghozatalára és kereseti kérelmének való helyt adásra irányult. Másodlagos kereseti kérelme az eljáró bíróságok új határozat hozatalára utasítását kérte, kérelmének helytadás mellett. A felülvizsgálati kérelemben foglaltak szerint a jogviszony megszüntetésének azzal összefüggő ésszerű indokának kell lennie. A jogot rendeltetészerűen kell gyakorolni, a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megfelelően, kölcsönösen együttműködve. Az Alkotmánybíróság lényegében a jogbiztonság elvére hivatkozva nem mondta ki az alkalmazási tilalmat. Ezzel a bíróságok hatáskörébe utalta annak a felelősségét, hogy a konkrét ügyekben a felmondás jogszerűségét ítélik meg. A felperes álláspontja szerint nem felel meg az a valóságnak, hogy a szervezetet illetően olyan átszervezés zajlott, amely érintette volna a munkakörét. A felperes ezen felül tanúk meghallgatását is kérte arra vonatkozóan, hogy a alperes rendeltetésellenesen gyakorolta a jogát, nem a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének megfelelően, kölcsönösen együttműködve járt el, intézkedése sérti az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény rendelkezéseit.

Az **alperes felülvizsgálati ellenkérelme** a jogerős ítélet hatályában történő fenntartására irányult. Érvelése szerint a megelőző peres eljárások során a megalapozott döntéshozatal céljából valamennyi tényállási elem feltárására sok került.

## **A Kúria ítélete**

**2.5. A felperes felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria Mfv. I. 10.091/2014/7. számon helybenhagyva a Szolnoki Törvényszék 4. Mf. 20.751/2012/4. ítéletét a felperes keresetét elutasította. (K/4. melléklet)**

A Kúria a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a felülvizsgálati eljárásban olyan jogkérdésekről dönthet, amely az első- és a másodfokú eljárásnak is tárgya volt, a felülvizsgálati eljárás kereteit pedig a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem tartalma határozza meg.

A Kúria ítéletében utalt arra is, hogy az Európai Unió Bíróságának C-332/13. számú ügyben meghozott határozata alapján a kormánytisztviselők indokolás nélküli felmentésével kapcsolatos jogkérdés nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe, mivel a Kjt.

megalkotásával Magyarország nem az Unió jogát hajtotta végre, ezért a felülvizsgálati kérelemnek az uniós jogszabályokkal összefüggő érvelése nem képezheti a felülvizsgálati eljárás tárgyát.

A Kúria ítélete szerint az Alkotmánybíróság a 8/2011. (II. 18.) AB határozatában kimondta, hogy a Kjt. 8. § (1) bekezdés b) pontja alkotmányellenes, sérti az Alkotmány 70/B. § (1) bekezdésében szabályozott munkához való jogot, 70. § (6) bekezdésében szabályozott közhivatal viseléséhez való jogot, az 57. § (1) bekezdésében szabályozott bírósághoz fordulás jogát, és az Alkotmány 54. § (1) bekezdésében szabályozott emberi méltósághoz való jogot is.

Az Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján a sérelmezett rendelkezést az AB jövőre nézve semmisítette meg:.... „az 2011. május 31-én vesztí hatályát” (idézett határozat 6. pont). **A fentiekből az következik, hogy a felperes felmentése közlésének időpontjában a Kjt. 8. § (1) bekezdés b) pontja alkalmazható volt,** ezért az eljáró bíróságok jogi érvelése nem jogszabálysértő, különös tekintettel arra, hogy a felperes felmentésének az időpontjában az Alkotmánybíróság még nem is hozta meg a döntését.

A jogszabályi rendelkezést megsemmisítő alkotmánybírósági határozat indokolása szerint a Kjt. 8. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt rendelkezés sértette a bírósághoz fordulás, az emberi méltóság jogát és magában rejtette a munkáltató visszaélészerű, önkényes döntésével szembeni hatékony jogvédelem hiányát. A perben a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel az MK. 95. számú állásfoglalás IV. pont indokolására is – azonban a felperesnek a munkáltató részéről történő rendeltetésellenes joggyakorlást kellett bizonyítania, vagyis azt, hogy az adott esetben a munkáltató az indokolás nélküli felmentés jogával visszaélt az Mt. 4. § (2) bekezdésében foglalt valamely körülmény miatt. Ilyen bizonyítás azonban az eljárás során nem történt. Önmagában a jogszabályon alapuló jogviszony megszüntetés –indoklás hiányában sem – valósította meg a rendeltetésellenes joggyakorlást.

A másodfokú ítélet indokolása helyes, a bekövetkezett szervezeti változások vonatkozásában is. A rendeltetésellenes joggyakorlással megvalósított felmentés nem volt bizonyított, az alperes igazolta, hogy olyan szervezeti változások történtek amelyek a felperes korábbi munkakörének megszűnését eredményezhették, ez pedig a jogviszony megszűnésének okszerű indokál szolgálhatott, amelynek során az egyenlő bánásmód követelménye sem sérült.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-nak (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

### III.

#### Az Alaptörvény vonatkozó rendelkezései

##### Az Alkotmánybíróság

##### 24. cikk (2) bekezdés

d) alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját;

f) vizsgálja a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközését.

#### B) cikk

(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

#### T) cikk

(3) Jogszabály nem lehet ellentétes az Alaptörvénnyel.

#### Q cikk

(2-3) bekezdés

Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját. Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé.

#### II. cikk

*Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.*

#### XII. cikk

(1) *Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.*

#### XXIII. cikk

(8) *Minden magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy rátermettségének, képzettségének és szakmai tudásának megfelelően közhivatalt viseljen. Törvény határozza meg azokat a közhivatalokat, amelyeket párt tagja vagy tisztségviselője nem tölthet be.*

## XXVIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

## 28. cikk

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, **erkölcsös és gazdaságos célt** szolgálnak.

## IV.

### **A Kúria ítéletének Alaptörvénybe ütközésének a kérdése. Az Alkotmánybíróság kifogásolt jogszabályi rendelkezés ügyében hozott határozatainak értelmezése**

4.1.1. Az Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) AB határozatával (a továbbiakban: Abh.) a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII tv. (a továbbiakban: Ktjt.) 8. § (1) bekezdését 2011. május 31-i hatállyal megsemmisítette. Az AB határozatában megállapította, hogy a kormánytisztviselői jogviszonyok indokolás nélküli megszüntetése **súlyosan Alkotmány ellenes** mivel **sérti a jogállamiság elvét, a munkához való jogot, a közhivatal viseléséhez való jogot, a bírói jogvédelemhez** (és ezen belül a hatékony jogvédelemhez) való jogot, valamint **az emberi méltósághoz való jogot**. Anélkül, hogy részletesen belemennénk a döntés taglalásába az AB határozat alapján megállapítható, hogy a Ktjt. 8. § (1) bekezdése **álláspontunk szerint meghozatala időpontjától kezdve Alkotmány illetve 2012. január 01-től Alaptörvény ellenesnek minősült.** Az említett szakasz megsérti a határozat meghozatalakor hatályos 1949. évi XX. törvény az Alkotmány (a továbbiakban: Alk.) 2. § (1) bek. foglalt jogállamiság elvét, az Alk. 70/B. § (1) bek. biztosított a munkához való jogot, az Alk. 70. § (6) bek. biztosított a közhivatal viseléséhez való jogot és az Alk. 57. § (1) bek. biztosított bírósághoz fordulás jogát, illetve az Alk. 54. § (1) bek. biztosított az emberi méltósághoz való jogot is. Az Alkotmánybíróság a döntés meghozatalakor még hatályos az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. tv. (Abtv.) 43. § (4) bek. alapján a Ktjt. 8. § (1) bekezdésének rendelkezéseit pro futuro, azaz a jövőre nézve semmisítette meg azért, mert a kihirdetés napján történő hatályvesztés esetén a kormánytisztviselői jogviszony lemondással vagy felmentéssel való megszüntetése szabályozatlan maradt volna. Az AB tehát **kizárólag a „jogbiztonság” elvére figyelemmel semmisítette meg a jövőre nézve** a kérdéses jogszabályi rendelkezést. Az Abh. többségi indoklásából arra lehet következtetni, hogy milyen értelem (funkció) tulajdonítható az Abh.-ban kimondott megsemmisítés *pro futuro* hatályának: „Az Alkotmánybíróság e határozatában a Ktjt. 8. § (1) bekezdés b) pontja



alapján a kormánytisztviselők **indokolás nélküli felmentésének alkotmányellenességét állapította meg**, a kormánytisztviselő indokolás nélküli lemondásának alkotmányosságát nem vizsgálta. Mivel az „indokolás nélkül megszüntetheti” szövegrész egyaránt vonatkozik a kormánytisztviselő lemondására és munkáltató által történő felmentésére is, a Kjt. 8. § (1) bekezdésének *megfogalmazása nem teszi lehetővé kizárólag az alkotmányellenesnek ítélt rendelkezés megsemmisítését*, ezért az Alkotmánybíróság az egész 8. § (1) bekezdést megsemmisítette.

Az Alkotmánybíróság a megsemmisítés időpontjának meghatározása során figyelemmel volt arra, hogy mivel a Kjt. 10. § (1) bekezdése alapján a kormánytisztviselői jogviszonyokban a Ktv.-nek a köztisztviselő lemondására és felmentésére vonatkozó 16–17. §-ai nem alkalmazandók, a Kjt. 8. § (1) bekezdésének megsemmisítése következtében a kormánytisztviselői jogviszony lemondással és felmentéssel való megszüntetése szabályozatlanul marad. **Időt kívánt biztosítani a jogalkotónak az Alkotmánynak megfelelő szabályok megalkotására**, ezért a Kjt. 8. § (1) bekezdését a jövőre nézve úgy semmisítette meg, hogy az 2011. május 31-én veszti hatályát.” (ABH 2011, 49, 83–84.)

A megsemmisített rendelkezés tehát – kodifikációs szempontból elválaszthatatlanul – két normát is magában foglalt: egyrészt, hogy a kormánytisztviselői jogviszonyt a kormánytisztviselő lemondással indokolás nélkül megszüntetheti (ez a szabály nem volt alkotmányellenes); másrészt, hogy a kormánytisztviselői jogviszonyt **a munkáltató felmentéssel indokolás nélkül megszüntetheti (ez utóbbi szabály alkotmányellenessége megállapítást nyert)**. Az Alkotmánybíróság a *pro futuro* megsemmisítéssel mindenképpen fenntartotta annak a lehetőségét, hogy a kormánytisztviselő *lemondással* az új szabályozás megalkotásáig is alkotmányosan megszüntethesse indokolás nélkül a kormánytisztviselői jogviszonyt – ez önmagában értelmet ad a megsemmisítés jövőbeli hatályának.

**Magyarország Alaptörvényének 28. cikke** a bíróságok jogalkalmazó tevékenységére vonatkozóan az alábbiak szerint rendelkezik: **„A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”**

A felperessel szemben alkalmazott Alkotmányellenes rendelkezések Magyarország **2012. január 01-én hatályba lépett Alaptörvényének** alábbi rendelkezését is sértik, mely szerint;

A felmentés sérti az **Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében** foglalt **jogállamiság elvét**, mivel az indokolási kötelezettség hiánya veszélyezteti a közigazgatási döntések pártpolitikai semlegességét, befolyástól való függetlenségét, pártatlanságát és törvényességét. Ezért a döntés nem felel meg a közigazgatás – jogállamiságból fakadó – törvény alá rendeltsége követelményének sem.

Az indokolás nélküli felmentés sérti továbbá az **Alaptörvény XII. cikkében** foglalt **munkához való jogot** is, mivel az indokolási kötelezettség a felmentés kapcsán az alapjog érvényesülését biztosító, elengedhetetlen garancia.

Az indokolás nélküli felmentés **a közhivatal viseléséhez való jogot is sérti**, melyet az **Alaptörvény XXIII. cikkének (8) bekezdése** tartalmaz. ***Ezen alapjog érvényesülése ugyanis kizárja, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója szabadon és korlátlanul dönthessen felmentésről.*** Az indokolás nélküli felmentés aránytalanul korlátozta ezen alapjogot.

Az **Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében** foglalt **bírói jogvédelemhez való jog** is sérelmet szenved. Így a perbe vitt jogok a bíróság által nem kerülhetnek érdemben elbírálásra, mivel munkáltatói indokolás hiányában, az ügyben eljáró Bíróság érdemben nem vizsgálhatja a felmentéshez vezető indokokat.

Végül az indokolás nélküli felmondás sérti az **emberi méltósághoz való jogot** is az **Alaptörvény II. cikke** alapján. Az indokolás nélkül történő felmentés következtében a sérelmet szenvedett fél, *teljességgel ki van szolgáltatva a munkáltató egyoldalú, önkényes döntésének*, amely döntés – kiszámíthatatlansága folytán – *alapvetően veszélyezteti létfenntartását is*.

A fenti indokoláson túlmenően hivatkozunk az **Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) számú AB határozat indokolásának IV. pontjában foglaltakra**, mely részletesen kifejtette a fentiekben vázolt alkotmányellenesség indokait is.

Nem vitatható, hogy a **felperes vonatkozásában az alperesi munkáltató olyan jogszabályt alkalmazott, melynek alkotmányosságáról az Alkotmánybíróság ügyfelem felmentését követően döntött** – azt alkotmányellenesnek nyilvánította, ugyanakkor a kormánytisztviselők esetében azt az alábbiakban részletezendő okból 2011. május 31-éig a magyar jogrendszerben tartotta. A kérdés az említett bírósági eljárások kereteiben csak az volt, hogy lehetséges-e egy alaptörvény-ellenes normán alapuló bírósági határozat alkotmányos az AB szerint, vagy sem.

A válaszuk általánosságban is egyértelmű nem, de különösen az a AB által a pro futuro megsemmisítés indokaira.

Mint az fentebb vázlatosan bemutatásra került, az Alkotmánybíróság négy alkotmányos jog megsértése miatt semmisítette meg a Kjtj. 8. § (1) bekezdését: a munkához való jog, a közhivatal viseléséhez való jog, az emberi méltósághoz való jog, valamint a bírói jogvédelemhez való jog sérelme okán, melyhez még hozzájött a jogállamiság elvének sérelme is. Az összes indok a **MUNKÁLTATÓ alkotmányellenes felmondását mutatta ki**, az Alkotmánybíróság a munkavállaló (kormánytisztviselő) indokolás nélküli felmondásának jogával nem foglalkozott, az tehát alkotmányosnak minősül.

A pro futuro megsemmisítés indoka az volt, hogy az egyébként alkotmányos munkavállalói oldal jogát képező indokolás nélküli lemondás nem kerüljön ki a jogrendszerből a munkáltatói indokolás nélküli felmondással együtt, mely **utóbbi jogintézmény viszont súlyosan Alkotmány – illetve 2012. január 01-től kezdődően – Alaptörvény ellenes**.

Ebből következően sokan úgy vélték, hogy *egy nyilvánvalóan alkotmányellenes normára hivatkozva nem lehet az Alaptörvénnyel összeegyeztethető módon bírói döntést alapozni*, hiszen annak **indirekt alkalmazási tilalma** már magából a vonatkozó alkotmánybírósági határozatból is kényszerítően következik.

**Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogsérelem kiküszöbölésének lehetősége**, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát. Ennek feltétele az, hogy a **jogorvoslati fórum az érvényesített jogokat és kötelezettségeket érdemben elbírálhassa, vagyis az alkalmazandó jogszabálynak az elbírálhatóság szempontjából megfelelő mércét, vagy szempontot kell tartalmaznia, melyek**

alapján a bíróság az állított jogsérelem fenn álltát vagy hiányát megállapíthatja. Ennek a követelménynek a Kjt. hivatkozott rendelkezése nem tett eleget.

**4.1.2. A 35/2011. (V. 6.) AB** határozatban (a továbbiakban: **Abh2.**) az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményként állapította meg, hogy a bíró az elé tárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján döntse el. Az Alkotmánybíróság kimondta: amennyiben a bíró az előtte folyamatban lévő perben alkalmazandó jog alkotmányellenességét észleli – az alkotmányellenes jogszabály mellőzésére vonatkozó hatásköre hiányában –, az Abtv. alapján köteles az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezni. Megjegyzem, hogy az Alkotmánybíróság az ABh2. meghozatala előtt, korábban még a **1813/B/2010. sz. AB végzésben (ABH 2011, 2936.) más álláspontot képviselt** és úgy érvelt, hogy amikor egy alkotmányellenes jogszabály hatályvesztését a jövőben meghatározott időpontban jelöli meg, akkor lényegében maga terjeszti ki az alkotmányellenes jogszabály alkalmazásának időtartamát, „előírja a bíró számára az alkotmányellenes jogszabály alkalmazását”.

Az Alkotmánybíróság az Abh2-ben foglaltak alapján számos munkaügyi bíró úgy ítélte meg, hogy az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: új Abtv.) 25. § alapján az előttük folyamatban lévő munkaügyi perekben eljárásukat fel kell függeszteniük, és az Alkotmánybírósághoz kell fordulniuk, kérve a Kjt. – 8/2011. (II. 18.) számú AB határozatával alkotmányellenessé minősített és megsemmisített – 8. § (1) bekezdés b) pontja említett ügyekre történő alkalmazhatóságának kizárását (alkalmazási tilalom).

Ennek alapja az volt, hogy az Alkotmánybíróság fenti határozatában az alábbiakat mondta ki:

*„Az Alkotmánybíróság megállapítja: alkotmányos követelmény, hogy a bíró az elé tárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján döntse el. Amennyiben a bíró az előtte folyamatban lévő perben alkalmazandó jog alkotmányellenességét észleli – az alkotmányellenes jogszabály mellőzésére vonatkozó hatásköre hiányában – az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 38. § (1) bekezdése alapján köteles az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezni.”*

Az Alkotmánybíróság határozatában kimondta, hogy a „sorozatperekben” az alkalmazandó jogszabály alkotmányellenességét észlelő bírónak részben eljárási, részben pedig hatásköri szabályok miatt minden előtte folyó perben indítványoznia kell az alkotmányossági kontrollt. Álláspontunk szerint a Polgári Perrendtartás tárgyalás felfüggesztésére vonatkozó rendelkezéseinek hiányosságai miatt a bírónak a sorozatperek esetében – így a kormánytisztviselői jogviszonyok alkotmányellenes módon indoklás nélkül történő megszüntetése vonatkozásában folyamatban lévő – valamennyi eljárást fel kellett volna függeszteniük és meg kellett volna küldeniük az Alkotmánybíróságnak ahhoz, hogy azok alkotmányosságáról a testület állást foglalhasson és annak a bíróságok érvényt tudjanak szerezni.

Az Alkotmánybíróság szerepe kapcsán az AB kifejtette azt is, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányos rendeletetése az Alkotmány értelmezésén keresztül annak védelme, az Alkotmány rendelkezéseinek érvényre juttatása, akár egyedi jogvitákban is. Alkotmányos és ezért alkalmazandó jogszabály az, amely összhangban van az Alkotmány rendelkezéseivel, tartalmával.

*Az Alkotmánybíróság alkotmányvédelmi feladatának egyik lényeges célja az a követelmény, hogy alkotmányellenes norma ne érvényesülhessen a jogrendben.* Az Alkotmánybíróság

152/B/2009. szám alatti említett határozatában a bírói felfüggesztés és Alkotmánybírósághoz fordulás kapcsán megállapította, hogy e szabály a bírósági szervezeti hierarchiától független eszköz minden bíró kezében, amennyiben az előtte folyamatban lévő ügyben alkalmazandó jogszabály alkotmányossága tekintetében aggálya támad. **A bíró számára adott törvényes eszköz kettős természetű, mivel részben eljárási szabály, részben pedig a konkrét normakontroll egyik formáját rögzítő hatásköri szabály.** Az Alkotmány 50. § (3) bekezdésére hivatkozva rögzítette azt is, hogy a bírák értelemszerűen – alkotmányossági aggály megfogalmazása és az alkotmánybírósági vizsgálat lefolytatásának eredményeként – **csak az Alkotmánnyal összhangban lévő törvényeknek vannak alárendelve.** Az Alkotmánybíróság 42/2005. (XI. 14.) AB határozatában kifejezetten nyomatékosította azt is, hogy az Abtv. 38. § (1) bekezdésébe foglalt, az alkotmánybírósági eljárás megindítására irányuló **bírói kezdeményezés – az ítélezésben megnyilvánuló – bírói függetlenség részeként értelmezendő.** (ABH 2005, 504, 514-515.).

Az Alkotmánybíróság kimondta azt is, hogy *amennyiben az Alkotmánybíróság el kívánja látni alkotmányvédelmi – és az egyéni jogvédelmet szükségképpen érintő – feladatát, úgy a peres eljárásokban alkalmazandó, illetve az elbírálás idején már nem hatályos jogszabályok esetében sem engedheti alkotmányellenes normák érvényre juttatását.* Az Alkotmánybíróság kontrollját tehát a jogalkotó hatályon kívül helyező aktusát „túlélő”, alkotmányellenes jogszabály sem kerülheti el. Eljárása során két kérdést kell tisztáznia: a **bírói kezdeményezésben citált jog alkotmányosságát** (ez jelen ügyekben már nem kérdés) és **perbeli alkalmazhatóságát.** Az Alkotmánybíróság ilyenkor részben alkotmányvédelmi feladatát gyakorolja, részben viszont – a jobbiztonság keretei között, közvetetten – **az egyén (jog) védelmére** siet.

Mindez a bírósági jogalkalmazás oldaláról is megközelíthető: az Alkotmánybírósághoz forduló bíró a felperes felmentésekor hatályos Alkotmány 50. § (1) bekezdéséből eredő kötelezettsége alapján a jogvitában érintett felek egyéni jogainak védelmében járt el, de ezt az alkotmányos kötelezettségét csak az Alkotmánybíróság érdemi döntése alapján teljesítheti. Az Alkotmánybíróság érdemi döntésének hiányában a jogvédelem ezen módja – adott esetben formai okokból – elmaradt. Így a bíró nem tud eleget tenni alkotmányos kötelezettségének.

A 2012. január 1-jén hatályba lépett új Abtv. 25. §-a kifejezetten rögzítette, hogy **a bíró abban az esetben is kezdeményezi az Alkotmánybíróságnál az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította.** Az Abtv. 25. §-hoz fűzött indokolásból kiderül, hogy a szabályozás célja az Abh2.-ben kimondott koncepció – „hogy a bíró az elé tárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján döntse el” – érvényesítése volt: „E hatáskör kapcsán fontos az alkalmazási tilalom szabályozása, egyrészt az indítvány tárgya, másrészt a jogkövetkezmények tekintetében. Eszerint bíró nem csak a jogszabály megsemmisítése érdekében fordulhat az AB-hoz, de a már elbírált alkotmányellenes jogszabályon alapuló eljárása esetén pusztán alkalmazási tilalmat kérve is előterjeszthet indítványt – ha azt az AB már nem mondta ki a megsemmisítő határozatában. A 35/2011. (V. 6.) AB határozat szól az alkalmazási tilalom tekintetében kialakított gyakorlatról, melynek e törvény megfelel.”

Álláspontom szerint felperes ügyében eljáró **Kúria az Abtv. bírói kezdeményezésre vonatkozó szabályozásának a változását az ügy eldöntése során kellő súllyal kellett volna, hogy figyelembe vegye** mivel a 1275/B/2009. és 1813/B/2010. AB végzésben foglalt megállapítások – az új Abtv. 25. §-a által tartalmilag felülírt – megfontolásokra

**hivatkozással a felperes munkaügyi perben álláspontunk szerint már nem voltak alkalmazhatóak.**

*A Kúria a felperessel azonos tényállással rendelkező másik ügyben kifejtett álláspontja szerint: „A pro futuro megsemmisítés azonban az alaptörvény-ellenes jogszabály határozott idejű alkalmazás lehetőségével és egyben kötelezettségével jár mindenki számára” (Lásd: Kúria Mfv. I. 10.094/2014/7. sz. ítéletének 8. oldalának első bekezdés vége)*

**Ebből következően a Kúria Ítélete súlyosan alapjog sértő döntést tartalmaz, továbbá nemzetközi szerződésbe is ütköző nemzeti jogszabályon alapul.**

Ügyfelemmel szemben alkalmazott munkáltatói intézkedéssel alkotmányjogi szempontból, több okból sem lehet egyetérteni. **Egyrészt, utólagos absztrakt normakontroll eljárás keretében megállapított alkotmányellenesség esetén konkrét alkalmazási tilalom kimondására – egyedi ügy hiányában – az Abh.-ban korábban fogalmilag nem kerülhetett sor.**

Másrészt, az Abh.-ban *általános* alkalmazási tilalom kimondására sem kerülhetett sor, mivel ezt a lehetőséget a régi Abtv. kifejezetten még nem tartalmazta, **az Alkotmánybíróság pedig értelmezés útján csak később, éppen az Abh2.-ben alakította ki.** Így – „ítélt dolognak” minősítve – azon az alapon megtagadni egy későbbi, konkrét ügyben az alkalmazási tilalom kimondásának kezdeményezését, mert az első (utólagos normakontroll) ügyben erre nem került sor, olyan lehetetlen feltétel elé állítja a felperest, amely a **jogsérelem orvoslásának szempontjával teljesen ellentétes.**

A **Kúriának** ebből következően, illetőleg a későbbiekben részletesen kifejtett **nemzetközi szerződésbe ütközés vonatkozásában ismételten lehetősége – és egyben mint végső bírói fórumnak – kötelessége is lett volna** a felperes ügyében a **Ktjt. 8. § (1) bekezdése alkalmazásának kizárását kezdeményezni új Abtv. 25. §-a illetve a 32. § (1) bekezdése alapján** egyaránt, amely éppen az ilyen esetek megoldását is célozta:

„[a bíró] a már elbírált alkotmányellenes jogszabályon alapuló eljárása esetén pusztán alkalmazási tilalmat kérve is előterjeszthet indítványt – ha azt az AB már nem mondta ki a megsemmisítő határozatában”. Ha tehát **az Alkotmánybíróság egy ügyben – például az eljárás absztrakt jellege miatt – nem mondja ki az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának tilalmát, az nem jelenti azt, hogy utóbb konkrét ügyben (bírói kezdeményezés vagy alkotmányjogi panasz alapján) ne rendelkezhetne róla.**

Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság a **Ktjt. 8. § (1) bekezdését – többek között – azért is ítélte alkotmányellenesnek, mert álláspontja szerint a törvényhozó azzal, hogy nem szabályozta a munkáltatói felmentés törvényi feltételeit és lehetőséget adott a döntés indokolásának mellőzésére, aránytalanul korlátozta a kormánytisztviselőt megillető bírói jogvédelemhez való jogot.** Az Abh. szerint „az indokolási kötelezettség hiánya miatt és a felmentés jogszerűségének elbírálásához szempontot adó szabályok hiányában, jelentősen leszűkült azoknak az eseteknek a köre (a felmentő határozat semmissége, a felmentési tilomba ütközés, egyenlő bánásmód megsértése, rendeltetésellenes joggyakorlás), amikor a kormánytisztviselő a *siker reményében* fordulhat a bírósághoz, a bíróság a felmentés jogszerűségét érdemben el tudja bírálni.” „A felmentés feltételeit szabályozó jogszabályi rendelkezések, azaz a munkáltatót megillető felmentési jog rendeltetése törvényi meghatározásának hiányában gyakorlatilag nem, vagy csak nehezen bizonyítható, hogy a

munkáltató jogellenesen döntött, felmentési joga gyakorlása során ellentétbe került a jog rendeltetésével, a jog által szolgálni hivatott céllal.

**Az érdemi bírói jogvédelem lehetőségének ez a korlátozása nem nyújt valódi, hatékony jogvédelmet a munkáltató visszaélészerű, önkényes döntésével szemben.”**

Az új Abtv. 25. §-a kifejezetten rögzítette, hogy a bíró abban az esetben is kezdeményezheti az Alkotmánybíróságnál az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha Alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította. A szabályozási koncepció szerint; „A bíró az elé tárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján döntse el” – érvényesítése volt: „E hatáskör kapcsán fontos az alkalmazási tilalom szabályozása, egyrészt az indítvány tárgya, másrészt a jogkövetkezmények tekintetében. Eszerint a bíró nem csak a jogszabály megsemmisítése érdekében fordulhat az AB-hoz, de a már elbírált alkotmányellenes jogszabályon alapuló eljárása esetén pusztán alkalmazási tilalmat kérve is előterjeszthet indítványt ha azt az AB már nem mondta ki azt megsemmisítő határozatában.”

Az említett ügyekben a munkáltatói intézkedés meghozatalát megelőzően illetve azt követően megsemmisített jogszabály alkalmazása súlyos alkotmányossági aggályokat vetett fel, ezért az ügyekben eljáró Munkaügyi Bíróságok egy része úgy ítélte meg, hogy az ebből fakadó disszonanciát kizárólag az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésével oldhatják fel.

4.1.3. Az Alkotmánybíróság (AB) teljes ülése 2012. július 16-án hozott **34/2012. (VII. 17.) AB** határozatával – AB ügyszáma: III/505/2012. – (a továbbiakban: **Abh3**) döntött a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII tv. (Kjt.) 8. § (1) bekezdés b) pontja, alapján indokolás nélkül felmentett kormánytisztviselők folyamatban lévő munkaügyi pereiben való alkalmazhatósága kérdésében. Az AB határozatában tehát a 2011. február 18-án alkotmányellenesnek minősített, hivatkozott jogszabályi rendelkezések bírósági eljárásban történő alkalmazhatóságának kérdéséről döntött. A munkaügyi bíróságok közül az első fokon eljáró, Budapest Környéki Munkaügyi Bíróság, a Debreceni Munkaügyi Bíróság, a Fővárosi Munkaügyi Bíróság, a Nyíregyházi Munkaügyi Bíróság, a Szegedi Munkaügyi Bíróság, a Szekszárdi Munkaügyi Bíróság, a Szolnoki Munkaügyi Bíróság, a Tatabányai Munkaügyi Bíróság, valamint a másodfokon eljáró Szolnoki Törvényszék bírái közül néhányan – a kormánytisztviselők ügyeiben 47 ügyben – indítványozták azt, hogy az AB az előttük folyamatban lévő peres eljárásokban zárja ki a már alkotmányellenesnek minősített jogszabályi rendelkezések alkalmazását. Az indítványozó munkaügyi bírók erre irányuló indítványaikat elsősorban az alaphatározatok szerint sérült alkotmányos rendelkezéseknek megfelelő alaptörvényi rendelkezésekre (a közhivatal viseléséhez fűződő alapjog, a jogállamiság, a hatékony bírói védelemhez fűződő alapjog és az emberi méltóság sérelme) alapozták.

Az Alkotmánybíróság a munkaügyi bírák indítványát mind a kormánytisztviselők ügyeiben egy eljárásban egyesítve, azokat lényegében azonos indokok alapján elutasította.

Az alkotmánybírósági megsemmisítés joghatása beálltának (a jogszabály hatályvesztésének) az időpontja – tehát adott esetben a *pro futuro* megsemmisítés ténye – az alkalmazási tilalom konkrét ügyekben történő utólagos elrendelése szempontjából az Abtv. alapján önmagában nem döntő jelentőségű. Ilyen esetben is minden egyes ügyben egyedileg indokolt annak vizsgálata, hogy mi volt az indoka a megsemmisítés jövőbeli időpontjának, és ehhez képest az Alaptörvény védelme, a jogbiztonság vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke

indokolja-e, hogy az Alkotmánybíróság a megsemmisítésről szóló határozatának közzététele és a jogszabály hatályvesztése közötti alkalmazása vonatkozásában utóbb a konkrét ügyben tilalmat rendeljen el.

**Az Abh3. többségi indokolása ugyanakkor rámutatott, hogy „az imént írtak nem érintik az egyedi ügyet elbíráló – közte a kezdeményező – bíróságok jogát arra, hogy a Ktjt. már alkotmányellenessé nyilvánított, de még hatályos 8. § (1) bekezdése alapján felmondással megszüntetett köztisztviselői jogviszonyról szóló perben önállóan értékeljék a felmondás jogszerűsége megítélésakor a tényt, hogy a felmondáskor a felmondásra jogot adó jogszabály alkotmányellenességét és hatályvesztésének időpontját az Alkotmánybíróság már megállapította”.** (Indokolás 55. pontja)

Elemelve az AB hivatkozott határozatát megállapítható, hogy – az Alaptörvény vonatkozó szabályait tartalmilag azonosnak minősítve a korábban hatályos Alkotmány vonatkozó rendelkezéseivel – a támadott rendelkezések tartalmát érdemben nem vizsgálta, a korábbi AB határozatokban nem szereplő alkotmányellenességi okok vizsgálatát pedig okafogyottnak tekintette mindkét törvényi rendelkezés esetében. Érdemben kizárólag a már megsemmisített rendelkezések alkalmazása kizárhatóságának vizsgálatát végezte el. Az AB ennek során – a korábbi alkotmánybírói törvényen alapuló gyakorlatra [8/2011. (II. 18.) AB és 35/2011. (V. 6.) AB határozatokra] hivatkozva – folytatva a közelmúltban kialakított joggyakorlatát – megszorító értelmezést adott az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25. §-ában foglalt és korábban alaptörvény-ellenesnek nyilvánított jogszabályi rendelkezések alkalmazására vonatkozóan.

Eszerint – minthogy a megsemmisítés az említett ügyekben főszabály szerint csak a jövőre vonatkozik – csak abban az esetben lehet önállóan dönteni a kizárásról, ha „*ez szolgálja a „jogbiztonságot” és a „törvény előtti egyenlőséget”, vagyis a hasonló ténybeli alaphoz származó, azonos jog alapján keletkezett jogviszonyok hasonló elbírálását a bíróság előtt*”.

Minthogy azonban a konkrét ügyben az alaphatározatok nem érintettek egyetlen folyamatban lévő ügyeket sem (alkalmazási tilalmat nem mondott ki, alkotmányjogi panaszt vagy bírói kezdeményezést nem bírált el), ezért a „**törvény előtti egyenlőséget**” az szolgálja, ha az indítványokkal érintett ügyekben sem mondja ki az AB az alkalmazási tilalmat egyetlen ügyben sem. Ezt erősíti meg a testület szerint az is, hogy a kormánytisztviselők esetében az alaphatározatban is alkalmazott jövőbeni időponttal történő megsemmisítés az alkotmányellenes norma meghatározott ideig történő „alkalmazási kötelezettségének fenntartását jelenti”.

**A határozata indokolásában hivatkozott továbbá arra, hogy az egyedi ügyekben történő alkalmazás kizárására irányuló indítvány elutasítása nem érinti az egyedi ügyet elbíráló bíróságok jogát arra, hogy a Ktjt. már alkotmányellenessé nyilvánított, de még hatályos 8. (1) bekezdése alapján felmondással megszüntetett köztisztviselői jogviszonyról szóló perben önállóan értékeljék a felmondás jogszerűsége megítélésakor a tényt, hogy a felmondáskor a felmondásra jogot adó jogszabály alkotmányellenességét és hatályvesztésének időpontját az Alkotmánybíróság már megállapította.**

#### **4.2. A felperessel szemben alkalmazott munkáltatói intézkedés Alaptörvény ellenessége, illetve rendeltetésellenességének alkotmányjogi összefüggései**

**4.2.1. Az Alaptörvény 28. cikke alapján a bíróságoknak a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmeznie. Ha egy – egyszerre több, alkotmányos és alkotmányellenes szabályt is magában foglaló – jogszabályi rendelkezést az Alkotmánybíróság *pro futuro* semmisített meg, ezáltal meghatározott ideig fenntartva a rendelkezés alkalmazhatóságát, az nem jelenti azt, hogy a bíróságoknak illetve felülvizsgálati eljárása során a Kúriának a rendelkezésben foglalt alkotmányellenes szabályt is alkalmaznia kell és lehet. A bírónak az elé tárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján kell eldöntenie. Ha az adott időpontban alkalmazandó – alkotmányellenes szabályt is tartalmazó – jogszabályi rendelkezést a bírónak nem sikerül az Alaptörvénnyel összhangban úgy értelmeznie, hogy az ne vezessen alapvető jog sérelméhez, akkor az a bírói döntést – adott esetben akár érdemben – befolyásoló alaptörvény-ellenességet eredményezhet, illetve eredményezett a felperes ügyében is.**

A Kjt. 8. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt jogszabályi rendelkezés alapján az indokolási kötelezettség hiánya miatt és **a felmentés jogszerűségének elbírálásához szempontot adó szabályok hiányában**, jelentősen leszűkült azoknak az eseteknek a köre (a felmentő határozat semmissége, a felmentési tilalomba ütközés, egyenlő bánásmód megsértése, rendeltetésellenes joggyakorlás), amikor a kormánytisztviselő a siker reményében fordulhat a bírósághoz, a bíróság a felmentés jogszerűségét érdemben el tudja bírálni. A Kjt. szabályozása alapján a munkáltatói felmentés kapcsán keletkező közszolgálati jogvitákban **a felmentés jogszerűtlenségét a kormánytisztviselőnek kell bizonyítania**. Ez alól kivételt jelent az az eset, amikor a jogvita az egyenlő bánásmód követelményének megsértésén alapul, ezekben az eljárásokban az egyenlő bánásmódról és a esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebtv.) 19. §-a alapján a sérelmet szenvedett félnek csak valószínűsítania kell a jogsérelmet, a munkáltató köteles bizonyítani azt, hogy az egyenlő bánásmód követelményének eleget tett. Lehetősége van a kormánytisztviselőnek arra is, hogy az régi Mt. 4.§-ába ütköző rendeltetésellenes joggyakorlás miatt forduljon a bírósághoz. A **Legfelsőbb Bíróság** (jelenleg Kúria) **MK 95.** munkaügyi kollégiumi állásfoglalásában értelmezte a munkáltatói felmondás esetén a rendeltetésellenes joggyakorlást. „Az régi Mt. 4. §-a egyebek között kimondja, hogy **a törvényben megállapított jogokat és kötelezettségeket rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni és teljesíteni**. Ez a rendelkezés azt jelenti, hogy **a Munka Törvénykönyvén alapuló jogot nem lehet olyan célból gyakorolni, amely ellentétbe kerül a jog által szolgálni hivatott céllal**. Mindez a **munkáltatói felmondási jog gyakorlására is irányadó**.”

Ehhez képest az egyébként fennálló munkáltatói felmondási jog gyakorlása is jogellenessé válik abban az esetben, **ha bizonyítottan rendeltetésével össze nem férő célból, esetleg ártási szándékkal, bosszúból, zaklatásszerűen gyakorolták, illetve ilyen eredményre vezet.**” [Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) AB határozat indokolása]

A felmentés feltételeit szabályozó jogszabályi rendelkezések, azaz a munkáltatót megillető felmentési jog rendeltetése törvényi meghatározásának hiányában gyakorlatilag nem, vagy csak nehezen bizonyítható, hogy a munkáltató jogellenesen döntött, felmentési joga gyakorlása során ellentétbe került a jog rendeltetésével, a jog által szolgálni hivatott céllal. **Az érdemi bírói jogvédelem lehetőségének ez a korlátozása nem nyújt valódi, hatékony jogvédelmet a munkáltató visszaélészerű, önkényes döntésével szemben.** [Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) AB határozat indokolása]



A Kjt. 8. § (1) bekezdésében foglalt törvényi szabályozás formálisan nem zárja el a felmentett kormánytisztviselőt a bírói úttól; a közigazgatási döntéssel szemben bírósághoz fordulhat, kérheti a döntés (felmentés) jogszerűségének bíróság általi felülvizsgálatát. [Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) AB határozat indokolása]

Álláspontunk szerint mind **a bírósághoz fordulás jogából** [Magyarország Alaptörvénye Szabadság és felelősség fejezet XXVIII. cikk (1) bekezdése], mind az ehhez szorosan kapcsolódóan **a jogorvoslathoz való alkotmányos alapjog** [Magyarország Alaptörvénye Szabadság és felelősség fejezet XXVIII. cikk (7) bekezdése] „immanens” tartalmából is következik **a bekövetkezett jogsérelem tényleges orvoslását lehetővé tevő jogorvoslat biztosításának a követelménye.** Minden **jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát.** [23/1998. (VI. 9.) AB határozat]

A kormánytisztviselők munkáltató által történő, indokolás nélküli felmentését lehetővé tevő **törvényi szabályozás a felmentéshez kapcsolódó indokolási kötelezettség elmaradásából következően tehát egyaránt kiüresíti a bírósághoz fordulás alkotmányos alapjogát és a jogorvoslathoz való alapjogot is.**

Az indokolás nélkül felmentett kormánytisztviselő a munkáltató döntésével szemben a döntés jogszerűségének az elbírálását kérve formálisan a bírósághoz fordulhat, azonban az eljáró bíróság jogalap hiányában nem tud mérlegelési döntést hozni a jogszerűség kérdésében. A munkáltatói döntés jogszerűségének törvényi kritériumai olyan fokban hiányosak, hogy az eljáró bíróság sem a munkáltatói döntés alapjául szolgáló tényeket, sem a döntés jogszerűségét nem tudja megítélni. A bíróságnak a munkáltatói döntést az alapul fekvő tények ismeretének, feltárásának hiányában, a döntés konkrét indokainak ismerete nélkül is jogszerűnek kellene elfogadnia, mivel a nemzeti jog szerint nem szükséges az, hogy a munkáltató azt indokolja, annak tényszerűségét és valószerűségét alátámassza, bizonyítsa. A későbbiekben részletesen **kifejtett nemzetközi jogi rendelkezések a nemzeti jog ezen rendelkezését azonban felülírják, ebből következően hazánk által vállalt nemzetközi szerződésben foglalt kötelezettségek ellentétesek a nemzeti jog hivatkozott rendelkezéseivel.**

**A Kúria eljárása során döntően csak formai szempontokból vizsgálhatta felül a munkáltatói döntést** – és a már hivatkozott szűk körű kivételektől eltekintve – a bírói mérlegelésen alapuló döntésnek nincs megvitatásra alkalmas tárgya, mivel a felmentés indokai, a felmentést alátámasztó érvelés hiányzik. A munkáltatói döntés indokolásának hiányában a felmentett kormánytisztviselő a bíróság előtt nem tud mit vitatni, nincs olyan „vitaalap” (perbevitt bizonyíthatóan megsértett jog), amelyről az eljáró bíróság érdemben dönteni tudna. Mindez azt jelenti, hogy **a felmentett kormánytisztviselő nem élhet a jogorvosláshoz való alkotmányos alapjoggal,** mert a Kjt. 8. § (1) bekezdés b) pontjának szabályozása tulajdonképpen kizárja a jogorvoslathoz való alapjog immanens tartalmának az érvényesülését. [Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) AB határozat indokolása]

Az indokolási kötelezettség hiánya arra vezet, hogy az eljáró bíróságnak a nemzeti jog szerint nincs tárgyi alapja a munkáltatói döntés jogszerűségének a vizsgálatára, nincs a jogvita tárgyává tehető indokolás, amit érdemben felülvizsgálhatna az eljáró bíróság. Mindebből az következik, hogy az eljáró bíróság a döntés jogszerűségét érdemben nem tudja elbírálni, illetve az esetek döntő többségében – szűk körű kivételek mellett – az indokolási kötelezettség hiányában kénytelen a munkáltatói döntés formális szempontú vizsgálata alapján annak jogszerűségét kimondani.

Álláspontom szerint attól, hogy **a munkáltató intézkedése formailag jogszerű, nem jelent egyértelmű rendeltetésszerűséget** egy súlyosan Alkotmány és Alaptörvény, továbbá az Európai Unió jogrendszerének jogelvéibe, valamint az EJEE-be mint vonatkozó nemzetközi szerződésekbe ütköző törvényi rendelkezés alkalmazása esetén.

**4.2.2. A felperes ügyében eljáró bíróságok illetve a Kúria vizsgálati és mérlegelési joga levezethető a Ktjt. 8. § (1) bekezdésének az alkotmányellenességét megállapító 1068/B/2010. AB határozat szövegéből is. Annak IV. fejezet 6. pontja harmadik bekezdésében** kifejtett jogi álláspont szerint ugyanis a felperes felmentésekor hatályos Alkotmány 57. § (1) bekezdésében foglalt eljárési garanciák teljesedéséhez önmagában a bírói út megléte **nem elegendő, az Alkotmány illetve az Alaptörvény által megkövetelt hatékony jogvédelem attól függ, hogy a bíróság mit vizsgálhat felül.** Amennyiben *valós lenne az alperesi érvelés, hogy a bíróságok nem vizsgálhatnák a munkáltatói döntés jogszerűségét és megalapozottságát*, akkor a jogszabályok által a munkáltatói intézkedéssel szemben biztosított jogorvoslati jog **puszta formalitás lenne**, és nem biztosítaná az Alkotmányban, Alaptörvényben is hivatkozott eljárési garanciákat.

A miniszterelnök 72/2010. (VIII. 30.) ME határozatával a felperes kormánytisztviselői jogviszonyát indokolás nélkül felmentéssel – a Ktjt. 8. § (1) bekezdése ügyében hozott AB határozat kihirdetését megelőzően – 2010. augusztus 31. napján közölt határozattal szüntette meg, 2010. október 31-i hatállyal.

Az Alkotmánybíróság hivatkozott határozatában megállapította többek között, hogy a törvényhozó azzal, hogy nem szabályozta a munkáltatói felmentés törvényi feltételeit, és lehetőséget adott a döntés indokolásának mellőzésére, **aránytalanul korlátozta a kormánytisztviselőt a bírói jogvédelemhez való jogában.** Álláspontunk szerint a jelen ügyet nem a Kúria tételes jogot leszűkítő értelmezése, hanem **Magyarország mint jogállam által vállalt nemzetközi kötelezettségek tükrében kell megítélni, hiszen ez utóbbiak a magyar állam által alkotott jog mellett szintén a magyar jogrendszer részét képezik.**

Eljárása során a Kúriának törvényben biztosított lehetősége lett volna arra – akár hivatalból is az – hogy a felperes ügyében a Ktjt. 8. § (1) bekezdésének kizárását kezdeményezze az új Abtv. 25. §-a továbbá 32. § (2) bek. alapján, amely éppen az ilyen esetek megoldását célozza; „*A bíró a már elbírált alkotmányellenes jogszabályon alapuló eljárása esetén pusztán alkalmazási tilalmat kérve is előterjeszthet indítványt – ha azt az AB már nem mondta ki megsemmisítő határozatában*”. Ha tehát az AB egy ügyben – pl. az eljárás **absztrakt** jellege miatt – nem mondja ki az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának tilalmát, az nem jelenti azt, hogy utóbb **konkrét** ügyben (akár bírói kezdeményezés, akár alkotmányjogi panasz alapján) ne rendelkezhetne róla.

Ebben az esetben álláspontunk szerint figyelemmel kell lenni az **Alaptörvény 28. cikkében foglalt rendelkezésekre** is. Mint ahogy erre korábban is utaltunk már a bíróságoknak a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmeznie.

Ha egy – egyszerre több alkotmányos és alkotmányellenes szabályt is magában foglaló – jogszabályi rendelkezést az Alkotmánybíróság **pro futuro** semmisített meg, ezáltal meghatározott ideig fenntartva a rendelkezés alkalmazását, az **nem jelenti azt, hogy a**

**bíróságnak a rendelkezésben foglalt alkotmányellenes szabályt alkalmaznia kell és lehet. A bírónak az elé tárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján kell eldöntenie.** Ha az adott időpontban alkalmazandó – alkotmányellenes szabályt is tartalmazó – jogszabályi rendelkezést a bírónak nem sikerül az Alaptörvénnyel összhangban úgy értelmeznie, hogy az ne vezessen alapvető jog sérelméhez, akkor a bírói döntés – adott esetben akár érdemben – befolyásoló alaptörvény ellenességet is eredményezhet.

**A T. Alkotmánybíróság kimondta, hogy a Kjt. 8. § (1) bekezdés b) pontja alkotmányellenes, azt pedig, hogy ez esetben az Alaptörvény ellenesség az alkotmányellenességgel is egyezik, azt az Alkotmánybíróság szintén megállapította 34/2012. (VII. 17.) AB határozata indokolásának 34-37. pontjaiban.**

**Megjegyezzük továbbá, hogy a munkáltatói döntés alapját képező Kjt. nem önmagában „kizárólagosan alkalmazandó és minden felülíró jogszabályként” áll az egész hazai jogrendszerben. Annak szerves részét képezi a magyar jogrendszer részét képező a belső jogba transzformált nemzetközi egyezmények összessége, Európai Unió vonatkozó joganyaga, az Alkotmány illetve 2012. január 01-től kezdődően az Alaptörvény, továbbá a felmentés közlésekor hatályos Ktv. és régi Mt. is.**

Ezzel kapcsolatban utalunk arra továbbá, hogy közjogi értelemben a jogi szakirodalom álláspontja szerint is **a nemzetközi jogot kihirdető norma a hierarchiában felette áll a belső jogi szabálynak.**

Fenti álláspontunk megerősítése érdekében utalunk dr. Sólyom László, dr. Sonnevend Pál, dr. Kondorosi Ferenc, és dr. Patyi András – dr. Varga Zs. András jogtudósok álláspontjára is:

- „a törvénnyel kihirdetett nemzetközi egyezmények a jogforrási hierarchiában az Alkotmány és a törvények szintje között helyezkednek el”<sup>1</sup>, (dr. Kondorosi Ferenc)
- a „törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződések a Alkotmányon kívül minden belső jogszabállyal szemben előnyt élveznek”<sup>2</sup>, (dr. Sonnevend Pál)
- „a törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződések az Alkotmány kivételével minden belső jogszabályt megelőznek”<sup>3</sup>. (dr. Sólyom László)
- a nemzetközi jogforrás – kihirdetési formájától függetlenül – felette áll a hazai jogforrásoknak, az Alaptörvényt kivéve<sup>4</sup>. (dr. Patyi András és dr. Varga Zs. András)

Jóllehet az idézett jogtudósok közül az első három a fenti következtetést az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (rég. Abtv.) rendelkezéseinek értelmezéséből vezették le, azonban álláspontunk szerint ezen **jogdogmatikai felfogás** az ezt követően elfogadott **Alaptörvény alapján is irányadó**, hiszen;

- Az Alaptörvény a Nemzeti hitvallás c. részben ugyanis rögzíti, hogy tiszteletben tartjuk történeti alkotmányunk vívmányait, továbbá
- az Alaptörvény R) cikkének (3) bekezdése alapján az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni.

<sup>1</sup> lásd. Dr. Kondorosi Ferenc: Az EU tagság jogi összefüggései: egyetemi jegyzet, Budapest, 2006. ,33 old.

<sup>2</sup> lásd. Dr. Sonnevend Pál: Nemzetközi jog és belső jog a magyar jogrendben: a magyar Alkotmánybíróság gyakorlata

<sup>3</sup> lásd. Dr. Jakab András: Az Alkotmány kommentárja, 2009. 376. old.

<sup>4</sup> lásd. Dr. Patyi András és dr. Varga Zs. András által jegyzett „Általános Közigazgatási Jog” c. egyetemi tankönyv 2012, 98. oldal

Fontosnak tartjuk rögzíteni, hogy a *negyedikként felsorolt szerzőpáros az Alaptörvény hatálya alá lépését követően is fenntartotta idézett dogmatikai álláspontját.*

*A törvényhozó azzal, hogy nem szabályozta a munkáltatói felmentés törvényi feltételeit, és lehetőséget adott a döntés indokolásának mellőzésére, álláspontunk szerint aránytalanul korlátozta a kormánytisztviselőt a bírói jogvédelemhez való jogában.*

4.2.3. Megjegyzem továbbá, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága maga is utalt a K.M.C. kontra Magyarország ügyében hozott véglegessé vált ítéletének 34. pontjában, hogy az Abh. érvrendszere, továbbá az abban felhívott strasbourgi precedensei valóban egybevágóknak, sőt megfelelnek az Európai Unió Alapjogi Chartájában és az Európai Szociális Chartában foglaltaknak is. Az Alkotmánybíróság már lassan tíz éve kimondta, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának felfogása a magyar joggyakorlatot alakítja és kötelezi [18/2004. (V. 25.) AB határozat, ABH 2004, 303, 306.] A magyar bírósági rendszer bírái tehát azzal a helyzettel szembesülnek, hogy a jelen esetben a pozitív magyar jog ellentétes a vonatkozó nemzetközi jogi [az Alaptörvény Q) cikke és az Alaptörvény negyedik módosítása óta a Záró és egyes rendelkezések 8. pontjában újra megerősített *pacta sunt servanda* elvével] és az Európai Unió jogrendszerével [az Alaptörvény E) cikke értelmében] is, ráadásul ez az a strasbourgi és a luxemburgi bírósági gyakorlat fényében jelen munkaügyi perben esetében sem egyeztethető össze.

Ebből következően az EJEB gyakorlatát az Alkotmánybíróságnak is az Egyezmény alkalmazása során figyelembe kell vennie, tekintettel arra, hogy az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságjogok Védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezményt (EJEE) és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. tv. 14. cikke (Megkülönböztetés tilalma) értelmében;

„A jelen Egyezményben meghatározott jogok és szabadságok élvezetét minden megkülönböztetés, például nem, faj, szín, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés szerinti vagy egyéb helyzet alapján történő megkülönböztetés nélkül kell biztosítani.”

Ezáltal Magyarország olyan nemzetközi jogi kötelezettséget vállalt, amelynek belső joggal való összhangját az Alaptörvény Q cikkének (2)-(3) bekezdése alapján köteles biztosítani. Az EJEE 19. Cikke értelmében a Magas Szerződő Felek az egyezményben részes 47 tagállam – köztük Magyarország is – az Egyezményben foglalt kötelezettségének tiszteletben tartásának biztosítása céljából hozták létre az EJEE-t amelynek megállapításai és releváns joggyakorlata a részes államok bíróságaira is kötelező erővel bír. Az Alkotmánybíróság a fentieket, vagyis az Egyezményben foglalt rendelkezések, valamint az EJEB joggyakorlatának a bíróságokra nézve kötelező erejét több határozatában is elismerte. (Ezzel kapcsolatban utalunk a 32/2003. (IV. 4.) ABH indokolásának 3.2. pontjára, 793/B/1997. ABH-ra is.) Ezen túlmenően a 166/2011. (XII. 20.) AB határozatában (AB ügyszám: 1149/C/2011.) pedig a testület kimondta, hogy;

„Az Alkotmánybíróság, amikor arról kell döntenie, hogy az indítványokkal támadott jogszabályi elemek sértik-e az Egyezményt, az Egyezmény adott rendelkezései tartalmának értelmezéséhez és tisztázásához – eddigi gyakorlatához híven – az Egyezmény hiteles (autoritatív) értelmezésének jogával az Egyezményben a részes államok által felruházott Bíróság joggyakorlatát veszi alapul. Ez az alapulvétel mindenekelőtt a Bíróságnak azon *dictumai* (átvitt értelemben vett „precedensei”)

alapján történik, amikor a Bíróság magát az Egyezményt, annak egyes fordulatait értelmezi, amikor rámutat arra, mi egyeztethető az Egyezmény követelményeivel össze és mi nem. Ebből az is következik, hogy – figyelemmel az Alkotmány 7. § (1) bekezdésének és az Abtv. 1. § c) pontjának, 44. §-ának, valamint a 45. § (1) bekezdésének a rendelkezéseire – abban az esetben, ha a Bíróság egy bizonyos jogi konstrukciót és azon alapuló gyakorlatot összeegyeztethetetlennek talált az Egyezménnyel, az Alkotmánybíróság – szem előtt tartva az Egyezmény 11. jegyzőkönyvéből következő eljárási sajátosságokat is – értelemszerűen tartózkodik attól, hogy egy nyilvánvalóan ugyanolyan jogi megoldást – ezzel éppen ellentétesen – az Egyezménnyel összeegyeztethetőnek minősítsen. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor rámutat arra, jelentősége van annak, hogy az Egyezmény olyan rendelkezéséről van-e szó egy adott ügyben,

*(i)* ahol egy jogszabálynak a jogalkotó által történt meghozatala önmagában is meg tudja sérteni a vállalt kötelezettséget,

*(ii)* vagy olyanról, ahol a kérdéses jogszabály meghozatala vitathatatlanul hozzájárult annak a helyzetnek a kialakulásához, amely az Egyezmény megsértését eredményezte (de mindez csak egy konkrét eset összes körülményének vizsgálata nyomán, azaz *ex post facto* állapítható meg),

*(iii)* vagy olyanról, ahol a tagállami gyakorlat egyszerre sérti a hazai jogot és az Egyezményt.

A jelen esetben kulcsfontosságú, hogy a fair eljárás problémakörének mely vetülete tartozik az *(i)* és melyik az *(ii)* alá. A fenti – tipikusnak tekinthető – *(ii)* hipotézist illetően a Bíróság joggyakorlatából idevágó az a tétel, hogy „a Bíróság rámutat mindenekelőtt arra, hogy az ő feladata nem az irányadó hazai jog és gyakorlat *in abstracto* ellenőrzése (Lásd; Allen kontra Egyesült Királyság, (...) 2010. március 30., 40. §-át). Feladata abban áll, hogy eldöntse, az a mód, ahogyan ezeket alkalmazták a panaszosra vagy ahogyan ezek őt érintették, az az Egyezmény és jegyzőkönyvei sérelmét jelentette-e. (Mežnarić kontra Horvátország, 2005. július 15., 28. § ...)” [Lásd a Fruni kontra Szlovákia ügyben 2011. június 21-én hozott ítélet 133. §-át.]”

Ezzel kapcsolatban utalok a 61/2011. (VII. 13.) AB határozatában foglaltakra is melyben az AB kimondta: az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi bíróság által kibontott) jogvédelem szintje. Az Alkotmánybíróságnak akkor is követnie kell a strasbourgi joggyakorlatot, az abban meghatározott alapjogvédelmi szintet, ha saját megelőző, „precedens-határozataiból” ez kényszerűen nem következne.

Az AB hivatkozott határozata (Alkotmánybírósági ügyszáma: 1718/B/2010) 2.1. pontja alapján;

„Egyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (például a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya és az Emberi Jogok Európai Egyezménye). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Bírósága által kibontott) jogvédelem szintje. A pacta sunt servanda elvéből [Alkotmány 7. § (1) bekezdés, Alaptörvény Q. cikk (2)-(3) bekezdés] következően tehát az Alkotmánybíróságnak akkor is követnie kell a strasbourgi joggyakorlatot,

az abban meghatározott alapjogvédelmi szintet, ha saját megelőző, „precedens-határozataiból” ez kényszerűen nem következne. Az Alkotmány feletti esetleges mérceként a szakirodalomban ismert az Alkotmány „lényeges magja”; vagyis azok az alkotmányos alapjogok és azok lényeges tartalmai, amelyek a demokratikus alkotmányfejlődés jelenlegi állása szerint minden alkotmányos és demokratikus jogállamban elfogadottak, a közös európai alkotmányos tradíció részét képezik, s visszatükröződnek az Európai Unió, valamint az Európa Tanács dokumentumaiban.” Ezzel kapcsolatban előzetesen utalok arra a tényre is, hogy az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben az alkalmazhatóságot kizárólag alkotmányellenesség szempontjából vizsgálta, nem pedig a nemzetközi szerződésbe ütközés szempontjából.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJE) első esetben a K.M.C. kontra Magyarország ügyben (ügyiratszám: 19.554/11) továbbá az N.K.M. v Magyarország ügyben (73.743/11 ügyiratszám) a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII. törvény (Ktjt.) 8. § (1) bekezdése alapján két indokolás nélkül felmentett volt kormánytisztviselő ügyében ítéleteket hozott. A 19554/11 számú, 2012. július 10-én 73.743/11 számú 2013. november 26-án hozott elmarasztaló ítéleteiben véglegesen megállapította a magyar jogrendszer részét képező, az 1993. évi XXXI törvénnyel kihirdetett az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én aláírt, Egyezmény (a továbbiakban: EJEE) 6. cikkelyének tisztességes eljárásra vonatkozó rendelkezése Magyarország által történő megsértését.

Álláspontunk szerint a felperessel szemben alkalmazott eljárás sérti továbbá az EJEE-nek 1. és 13. cikkelyében foglaltakat is, továbbá az Egyezmény 1. Kiegészítő Jegyzőkönyve 1. cikkét is.

Magyarország Alaptörvényének Q cikk (2-3) bekezdése alapján „Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját. Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé.”

#### 4.3. Az Alkotmánybírósághoz a Ktjt. 8. § (1) bek. b) pontja vonatkozásában eddig benyújtott alkotmányjogi panaszok ügyében hozott végzései

4.3.1. Az Alkotmánybíróság honlapján megtalálható információk szerint a mai napig összesen hat esetben fordultak alkotmányjogi panasszal az indokolás nélkül felmentett volt kormány és köztisztviselők az Alkotmánybírósághoz kereseti kérelmük jogerős elutasítását követően. Az alábbiakban hivatkozott határozatok tanulsága szerint az Alkotmánybíróság az említett ügyekben a Fővárosi Törvényszék 49. Mf. 632.380/2011/3 számú jogerős ítéletével szemben 3041/2013 (II. 28.) AB végzésével, a Fővárosi Törvényszék 51. Mf. 636.420/2011/4 számú jogerős ítéletével szemben 3042/2013 (II. 28.) AB végzésével, a Fővárosi Törvényszék 49. Mf. 638.367/2011/5 számú jogerős ítéletével szemben 3045/2013 (II. 28.) AB végzésével, a Fővárosi Törvényszék 51. Mf. 635.021/2011/4 számú jogerős ítéletével szemben 3067/2013 (IX. 17.) AB végzésével, a Nógrád Megyei Bíróság 15. Mf. 20.793/2011/3 számú jogerős ítéletével szemben IV/1417/2012 AB végzésével, a Nógrád Megyei Bíróság 2. Mf. 20.774/2011/4 számú

jogerős ítéletével szemben pedig 3043/2013. (II. 28.) AB végzésével utasította el a hozzá benyújtott alkotmányjogi panaszokat.

A hivatkozott AB végzéseket áttekintve megállapítható, hogy az AB a hivatkozott határozataiban valamennyi kérelmező azzal a kéréssel fordult az AB-hoz, hogy a 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 27. és 43. §-ai alapján állapítsa meg a Kjt. 8. § (1) bekezdésének alkotmányellenességét, semmisítse meg a jogerős bírósági ítéletet, és **zárja ki a Kjt. 8. § (1) bekezdésének alkalmazhatóságát a konkrét munkaügyi perükben.**

**4.3.2. Az AB valamennyi esetben kivétel nélkül visszautasította a hozzá benyújtott alkotmányjogi panaszokat arra hivatkozva, hogy a Kjt. megtámadott szakaszának alkotmányosságáról már korábban, absztrakt normakontroll keretében döntött és pro futuro semmisítette meg azokat.** A pro futuro megsemmisítésből viszont az következik, hogy az AB által megjelölt időpontig az alkotmányellenes jogszabályt alkalmazni kell. A visszautasító végzések a 34/2012. (VII. 17.) AB határozat érvelésére hivatkoznak, amely szerint „ha egy korábbi határozat konkrét ügyben vagy ügyekben nem rendelt el semmilyen alkalmazási tilalmat, és *bírói kezdeményezésről vagy alkotmányjogi panaszról nem kellett döntenie, akkor a hasonló ténybeli alapból származó, azonos jog alapján keletkezett jogviszonyok úgy nyerhetnek el hasonló elbírálást a rendes bíróság előtt, ha az AB az utóbb benyújtott kezdeményezés alapján sem mondja ki a jogszabály alkalmazhatatlanságát*”. Az AB korábbi joggyakorlatában arra hivatkozott tehát, hogy vannak olyan ügyek, melyekben nem volt lehetőség az alkotmányellenes jogszabály alkalmazhatóságának kizárására, ezért „**a jogbiztonság követelménye azt írja elő**”, hogy **az összes többi ügyben is alkalmazni kelljen a jogszabályt, hogy azonos ténybeli alapon nyugvó ügyek, azonos – alkotmányellenes – elbírálásban részesüljenek.** Tehát a Kjt. 8. § (1) bekezdéséről korábban ugyan megállapította az AB, hogy alkotmányellenes, és meg is semmisítette azt 2012. május 31-i hatállyal, de az ez időpont előtt indult bírósági eljárásokban „kötelezővé tette a megsemmisített jogszabályhely alkalmazását”. Ebből következően az fenti ügyekben hozott jogerős ítéletek **alkotmányellenes, alapjog sértő továbbá nemzetközi szerződésbe egyaránt ütköző voltak ellenére továbbra is hatályban maradtak.**

**4.3.3.** A hivatkozott AB végzésekhez dr. Stumpf István alkotmánybíró illetve más alkotmánybírók is sok esetben különvéleményeket fűztek. Ezek kiemelték, hogy a többségi döntés véleménye szerint nem hozható összhangba az alkalmazási tilalom és az alkotmányjogi panasz céljával, illetve a józan észnek megfelelő jogértelmezés követelményével. Érvelésük szerint **a döntés megfosztja az indítványozót az alkotmányjogi panasz nyújtotta jogorvoslati lehetőségtől** az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (régí Abtv.) szabályai alapján hozott határozatok érvelésére hivatkozva, holott **a panasz intézménye érdemben lett újraszabályozva az a 2011. évi CLI. törvényben (Abtv.).** Kifejtették azon álláspontjukat is, hogy ezt az ellentétet a jogorvoslat javára kellett volna feloldani. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdésével összefüggésben pedig kifejtette, hogy az indítványozóknak a támadott jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatának lefolytatása iránt nincs indítványozói jogosultsága.

**Álláspontunk szerint mivel a nemzetközi standardoknak is megfelelő alapjogvédelem biztosítása az Alkotmánybíróság által jelenleg már csak az Abtv. 32. § (1) bekezdésében biztosított hivatalból is gyakorolható hatáskör révén érhető el, ezért felhívjuk jelen ügyben a T. Alkotmánybíróság szíves figyelmét a hivatalból történő eljárás lefolytatásának lehetőségére is különös tekintettel arra, hogy a felperes ügyében az Emberi Jogok Európai Bíróságán kívül már nem áll rendelkezésre további jogorvoslati fórum, ezért az őt ért jogsérelem – jelen alkotmányjogi panaszának esetleges**

viSSzautasítása esetében – már csak az Emberi Jogok Európai Bírósága által nyerhet orvoslást.

## V.

### **Jogi érvelés. Az Alkotmánybíróság kifogásolt jogszabályi rendelkezés ügyében hozott határozatainak a Kúria általi Alaptörvény ellenes téves értelmezése annak nemzetközi szerződésbe ütközése**

Az **Alaptörvény 25. Cikke** tartalmazza a bíróságok igazságszolgáltatási feladatait, miszerint

„(2) A bíróság dönt

- a) büntetőügyben, magánjogi jogvitában, törvényben meghatározott egyéb ügyben;
- b) a közigazgatási határozatok törvényességéről;
- c) az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközéséről és megsemmisítéséről;
- d) a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapításáról.”

A T. Alkotmánybíróság jogértelmezése alapján a bíróságok érdemi ítélkező tevékenységük útján teljesítik fent hivatkozott feladataikat. **Az érdemi ítélkező tevékenység, mint cselekménysorozat mibenlétéhez a T. Alkotmánybíróság interpretálására támaszkodva az alábbiak fejthetők ki.**

„Az ítélkezés szűkebb értelmű jelentése [az Alkotmány 50. § (1) és (2) bekezdésére és a 70/K. §-ra is figyelemmel] a bíróságok olyan tevékenységére utal, amikor jogvitát vagy jogsértést jogszabály alapján bírálnak el, vagy valamely alkotmányos jog megsértésével vagy vélt megsértésével összefüggésben hoznak olyan döntést, mely a jogokra, kötelezettségekre vagy az érintettek törvényes érdekeire érdemi kihatással van. Ez az ítélkező tevékenység alapvetően az ügynek vagy az ügghöz szorosan kapcsolódó érdemi kérdésnek a jogerős eldöntésére irányul ügy, hogy a bíróság meghozott határozatához maga is kötve van.”

Álláspontunk szerint a felperessel szemben alkalmazott alperesi munkáltatói intézkedés ellentétes az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságjogok Védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény (EJEE, melyet Magyarországon az 1993. évi XXXI. tv. hirdetett ki) 6. cikkének (1) bekezdésében és 13. cikkében foglalt rendelkezésekkel is.

*A kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII tv. (Kjt.) 8. § (1) bekezdésének jogellenességével kapcsolatban hivatkozunk arra a jogilag igen jelentős tényre, hogy Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének, valamint jogszabály alaptörvény-ellenességének vizsgálatára irányuló két bírói kezdeményezés alapján a 98%-os különadó ügyében 2014. február 24-én III/1499/2013. ügyiratszámom határozatot hozott.*

A hivatkozott határozatban foglaltak alapján a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontja szerinti hatásköre. Az



Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 32. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontjában foglalt hatáskörében a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközése vizsgálatát az indítványozók kezdeményezésére, illetve bármely eljárása során hivatalból végzi.

Az Abtv. 32. § (2) bekezdése értelmében a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek nemzetközi szerződésbe ütközését észleli.

Az Alaptörvény Q) cikkének (2) bekezdése szerint Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.

Mint ismeretes az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) első esetben a K.M.C. kontra Magyarország ügyben a Ktjt. 8. § (1) bekezdése alapján 2010. szeptember 27-én indokolás nélkül felmentett volt kormánytisztviselő ügyében ítéletet hozott. A 19.554/11 számú, 2012. július 10-én hozott elmarasztaló ítéletében megállapította a magyar jogrendszer részét képező, EJEE 6. cikkelyének tisztességes eljárásra vonatkozó rendelkezése Magyarország által történő megsértését. Az ítélet 2012. november 19-én véglegessé vált. (K/5. sz. alatt mellékeljük az ítélet szövegét.)

Az Emberi Jogok Európai Bírósága maga is utalt arra, hogy a K.M.C. kontra Magyarország ügyében hozott jogerős ítéletének 34. pontjában, hogy a 8/2011. (II. 18.) AB határozat érvrendszere továbbá az abban felhívott strasbourgi precedensei valóban egybevágóak, sőt megfelelnek az Európai Unió Alapjogi Chartájában és az Európai Szociális Chartában foglaltaknak is. Az Alkotmánybíróság már lassan tíz éve kimondta, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának felfogása a magyar joggyakorlatot alakítja és kötelezi [18/2004. (V. 25.) AB határozat, ABH 2004, 303, 306.] A magyar bírósági rendszer bírái tehát azzal a helyzettel szembesülnek, hogy a jelen esetben a pozitív magyar jog ellentétes a vonatkozó nemzetközi jogi [az Alaptörvény Q) cikke és az Alaptörvény negyedik módosítása óta a Záró és egyes rendelkezések 8. pontjában újra megerősített *pacta sunt servanda* elvével] és az Európai Unió jogrendszerével [az Alaptörvény E) cikke értelmében] is, ráadásul az a strasbourgi és a luxemburgi bírósági gyakorlat fényében ezek a Kúria ítéletével nem egyeztethetőek össze.

**Idézet az EJEB-nak a K.M.C. v. Magyarország ügyben (ügyiratszám: 19.554/11) hozott jogerős ítéletéből:**

*„31. A Bíróság emlékeztet arra: bevett esetjoga szerint minden olyan egyén támaszkodhat az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésére, aki úgy véli, hogy jogellenes beavatkozás történt valamely (polgári jogi) jogának gyakorlásába, és aki azt panaszolja, hogy nem volt lehetősége arra, hogy igényét a 6. cikk 1. bekezdésében támasztott követelményeknek megfelelően bíróság elé terjessze (ld. Le Compte, Van Leuven and De Meyere v. Belgium, 23 June 1981, § 44, Series A no. 43). A Bíróság Golder ítéletben adott megfogalmazása szerint a 6. cikk 1. bekezdése a „bírósághoz való jog”-ot tartalmazza, amelynek egyik aspektusát a bírósághoz fordulás joga – azaz polgári jogi ügyekben bírósági eljárás indításának a joga – képezi. (ld. Golder v. the United Kingdom, 21 February 1975, § 36, Series A no. 18).*

*32. E jog azonban nem abszolút, hanem korlátozások alá vethető; a korlátozások hallgatólagosan megengedettek, hiszen a bírósághoz fordulás joga – a jog*

természetére figyelemmel – állami szabályozást igényel. Ebben a vonatkozásban a Szerződő Államok bizonyos terjedelmű mérlegelési jogkörrel rendelkeznek, bár az Egyezményben foglalt követelmények tiszteletben tartásával kapcsolatos végleges döntés meghozatala a Bíróságra tartozik. **A Bíróságnak arról kell meggyőződnie, hogy az alkalmazott korlátozások nem korlátozzák vagy csökkentik az egyén számára biztosított hozzáférést olyan módon vagy olyan mértékben, ami már a jog lényegét sérti.** Továbbá, a korlátozás nem felel meg a 6. cikk 1. bekezdésének, ha nem törvényes célt szolgál, és nem áll fenn ésszerű arányossági viszony az alkalmazott eszközök, valamint az elérni kívánt cél között (ld. *Osman v. the United Kingdom*, 28 October 1998, § 147, *Reports of Judgments and Decisions 1998-VIII*).

33. A Bíróság továbbá megjegyzi, hogy az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése a Szerződő Államokra hagyja a bírósághoz fordulás jogának az államok igazságügyi rendszerén belüli biztosítására szolgáló eszközök megválasztását. A Bíróságnak csak az a feladata, hogy megbizonyosodjon arról: a Szerződő Államok által választott módszer összhangban áll a tisztességes eljárás követelményeivel. Ebben a vonatkoztatásban emlékeztetni kell arra, hogy az Egyezmény célja „nem teoretikus vagy illuzórikus, hanem gyakorlati és hatékony jogok biztosítása”, továbbá, **hogy a munkaiügyi perindítás jogának hazai jogban történő fenntartása önmagában nem biztosítja a bírósághoz fordulás jogának hatékony voltát abban az esetben, ha ezt a lehetőséget minden tartalomtól, és így a siker minden reményétől megfosztják** (ld., *mutatis mutandis*, *Imbrioscia v. Switzerland*, 24 November 1993, § 38, *Series A* no. 275).

34. Az adott ügyben a Bíróság észrevételezi, hogy a kérelmezőnek szolgálatból elbocsátott korábbi kormánytisztviselőként elvileg jogában állt az elbocsátás bíróság előtti megtámadása. Mivel azonban a munkáltatónak az elbocsátás tekintetében nem állt fenn indokolási kötelezettsége, **a Bíróság szerint elképzelhetetlen, hogy az Alperes munkáltató álláspontjának ismerete nélkül a kérelmező értelmes pert tudott volna indítani. A Bíróság számára ez a jogi konstelláció a lényegétől fosztja meg a kifogásolt kereseti jogot. A Bíróság azt is megjegyzi, hogy az Alkotmánybíróság – amelynek megközelítése részben a Bíróság releváns esetjogán alapult – többek között – jórészt az Európai Unió Alapjogi Chartája (ld. fenti 18. bekezdés), valamint a Módosított Európai Szociális Karta (ld. fenti 19. bekezdés) szellemével összhangban – hasonló megfontolások miatt semmisítette meg az alapul szolgáló hazai rendelkezést.**

35. A fenti megfontolások elegendőek a Bíróság számára annak megállapításához, hogy a jelenlegihez hasonló polgári jogi jogokkal kapcsolatos jogvitákban **az ilyen korlátozott felülvizsgálat a 6. cikk 1. bekezdése alapján nem tekinthető hatékony bírósági felülvizsgálatnak. Ezért a kérelmező bírósághoz forduláshoz való jogát megsértették** (ld. *Obermeier v. Austria*, 28 June 1990, § 70, *Series A* no. 179; és, a contrario, *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italy*, no. 43509/08, §§ 57- 67, 27 September 2011).”

A felperessel szemben alkalmazott Kjtj. 8. § (1) bekezdése az EJEB-nak hivatkozott ítéletei szerint az EJEE 6. cikkelyébe ütközik.

**Ezt követően az EJEB-a az N.K.M. kontra Magyarország ügyben 2013. november 26-án – lényegileg a hivatkozott fenti üggyel azonos tényállás mellett 73.743/11 ügyiratszámom – szintén Magyarországot elmarasztaló ítéletet hozott. A hivatkozott határozatok időközben véglegessé váltak. (A fenti ítélet angol nyelvű változatát továbbá annak magyar nyelvű fordítását K/6. sz. alatt mellékeljük)**

Utalunk arra, hogy a fenti ügyben **a kérelmező jogviszonyát a jelen perhez hasonlóan a Ktjt. 8. § (1) bekezdésének b) pontja alapján indokolás nélküli felmentéssel szüntették meg, és az ítélet 8. pontja alapján megállapítható, hogy Magyarország nem is vitatta az EJEE 6. cikkének megsértését.**

Megemlítjük továbbá, hogy az EJEB előtt folyamatban volt másik ügyben, dr. Polgár Ákos kontra Magyarország közötti 23.174/11 szám alatti eljárásban a kérelmező és Magyarország között egyezség jött létre. (K/7. sz. alatt mellékletként hiteles fordítását csatoljuk – a dr. Polgár Ákos kontra Magyarország közötti 23.174/11 számú ügy döntésére; továbbá hivatkozunk az azonos tartalmú további ügyekre is: K/8. sz. Soproni kontra Magyarország; K/9. sz. V.F.E. kontra Magyarország; K/10. sz. K.I. kontra Magyarország; K/11. sz. M.P. kontra Magyarország; K/12. sz. Ko.I. kontra Magyarország)

Megállapítható, hogy a fenti ügyekben a Ktjt. 8. § (1) bekezdésének b) pontja alapján indokolás nélkül elbocsátott kérelmezőket Magyarország kártérítésben részesítette, így a hivatkozott ügyekben végül egyezséggel zárult az eljárás az EJEB előtt.

Az Egyezmény 6. Cikk 1. pontja szerint **„a Magas Szerződő Felek vállalják, hogy magukra nézve kötelezőnek tekintik a Bíróság végleges ítéletét minden ügyben, amelyben félként szerepelnek”.**

**Az Alkotmánybíróság – az Alaptörvény 24. cikk a (2) bekezdés f) pontjában foglalt hatáskörében – megsemmisítheti a nemzetközi szerződésbe ütköző jogszabályt** vagy jogszabályi rendelkezést, illetve sarkalatos törvényben meghatározott jogkövetkezményt állapít meg.

**Az Alaptörvénynek sem ez a szabálya, sem az Abtv. 32. § (2) bekezdése nem tesz különbséget a jogszabályok között abból a szempontból, hogy hatályban vannak-e az indítvány elbírálásakor, vagy csak alkalmazandók az állam szervei által.**

**A nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásokról szóló 2005. évi L. törvény 13. § (1) bekezdése alapján a nemzetközi szerződés értelmezése során az adott nemzetközi szerződéssel kapcsolatos jogviták eldöntésére joghatósággal rendelkező szerv döntéseit figyelembe kell venni.**

Bírói eljárásban egyébként is gyakran előfordulhat, hogy időközben hatályát veszített jogszabályt kell alkalmazni, amint az a jelen esetben is fennáll, mivel megítélésünk szerint ez a jogi helyzet.

**Az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése azt a kötelezettséget rója az államra, hogy nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítsa a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.**

Utalunk arra is, hogy e rendelkezés megfelel az előző Alkotmány 7. § (1) bekezdésében foglalt szabálynak, ezért a **T. Alkotmánybíróság a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatban foglaltakat irányadónak tekintette** hivatkozott eljárása során.

Az **7/2005. (III. 31.) AB határozatban** a testület rámutatott arra, hogy **a jogállamiság alkotmányos elve** [Alkotmány 2. § (1) bekezdés, jelenleg: Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés] jelenti egyrészt a jogalanyok belső jognak (az Alkotmánynak és az alkotmányos jogszabályoknak) való alávetettségét, **másrészt a magyar állam által vállalt nemzetközi jogi kötelezettségeknek való megfelelést.**

**A jogállamiság tételéhez képest az Alkotmány 7. § (1) bekezdése speciális alkotmányos rendelkezés, amely a belső jogi rendelkezések és a vállalt nemzetközi kötelezettségek egymáshoz való viszonyát rendezi. A nemzetközi kötelezettségvállalás végrehajtása, (adott esetben a szükséges jogalkotási feladat teljesítése) a jogállamiságot, ezen belül a nemzetközi jogi kötelezettségek jóhiszemű teljesítését magába foglaló Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből, valamint a nemzetközi jog és belső jog összhangját megkövetelő 7. § (1) bekezdéséből fakadó köteletség, amely attól a pillanattól fennáll, amikortól a nemzetközi szerződés (nemzetközi jogi értelemben) kötelezi Magyarországot.** [ABH 2005, 83, 85–87.]  
[31]

**A nemzetközi szerződésben vállalt kötelezettség megszegése tehát nem csupán az Alaptörvény Q) cikkének (2) bekezdésével, de a jogállamiságot biztosító B) cikk (1) bekezdésével is ellentétes. Figyelemmel arra, hogy jogszabály az Alaptörvénnyel nem lehet ellentétes [Alaptörvény T) cikk (3) bekezdés], a Q) cikk (2) bekezdésének, illetve a B) cikk (1) bekezdésének sérelme miatt a nemzetközi jogba ütköző belső jogszabályt főszabály szerint az Alkotmánybíróságnak meg kellene semmisítenie.**

**Az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdéséből egyebek között az következik, hogy a nemzetközi jog és magyar jog összhangjának biztosítása nemcsak jogalkotói feladat, hanem valamennyi állami szervnek kötelezettsége, amikor a jogszabályokat értelmeznie kell. Ez azt jelenti, hogy az alkalmazandó jogszabályt a nemzetközi jogra is figyelemmel, azzal összhangban kell értelmezni.**

A jelen esetben nemzetközi bíróság által nemzetközi szerződésbe ütközővé nyilvánított szabályról van szó, amelyet **a törvény időközben történt hatályon kívül helyezése ellenére a folyamatban lévő bírósági ügyben alkalmazni kellene.** Az Abtv. 42. § (1) bekezdésének a kötelező megsemmisítést előíró és az Abtv. 45. § (4) bekezdésének az alkalmazási tilalomra vonatkozó szabályai együttes értelmezése akkor nincs ellentétben a nemzetközi jog és a magyar jog összhangjának biztosítására vonatkozó kötelezettséggel, **ha az Alkotmánybíróság a nemzetközi egyezménybe ütköző jogszabály alkalmazási tilalmát rendeli el a folyamatban lévő bírósági eljárásokban.**

**Ennek hiányában Magyarország bíróságai arra kényszerülnének, hogy nemzetközi egyezménybe ütköző jogszabályt alkalmazzanak, amely további folyamatos Egyezménysértéseket és EJEB előtti eljárásokat fog eredményezni.**

**Az Emberi Jogok Európai Bírósága maga is utalt rá, hogy az eljárásban részletesen ismertetett K.M.C. v. Magyarország ügyében hozott jogerős ítéletének 34. pontja és az**

**Abh. érvrendszere továbbá az abban felhívott strasbourgi precedensei valóban egybevágnak, sőt megfelelnek az Európai Unió Alapjogi Chartájában és az Európai Szociális Chartában foglaltaknak is. Az Alkotmánybíróság tíz éve kimondta, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának felfogása a magyar joggyakorlatot alakítja és kötelezi [18/2004. (V. 25.) AB határozat, ABH 2004, 303, 306.]**

Jelen perben tehát a Kúria azzal a helyzettel szembesült, hogy a jelen esetben a **pozitív magyar jog ellentétes** a vonatkozó nemzetközi jogi [az Alaptörvény Q) cikke és az Alaptörvény negyedik módosítása óta a Záró és vegyes rendelkezések 8. pontjában újra megerősített *pacta sunt servanda* elvével] és az Európai Unió jogrendszerének alapelveivel [az Alaptörvény E) cikke értelmében] is, ráadásul az a strasbourgi és a luxemburgi bírósági gyakorlat fényében ítélete jelen munkaügyi perben sem egyeztethető össze azokkal.

Hangsúlyozandó, bár jóllehet az EJEB előtti eljárásokban a Magyar Állam volt a közvetlenül elmarasztalt fél, ugyanakkor nyilván **elmarasztaltak minősülnek a magyar állam azon közigazgatási és egyéb jogalkalmazó szervei – köztük az alperes is – melyek a törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződéssel ellentétes magyar jogszabály hatályosulásában közreműködtek.**

Ezzel kapcsolatban ismételtén utalunk arra, hogy a szakirodalom alapján **a nemzetközi jogforrás – kihirdetési formájától függetlenül – felette áll a hazai jogforrásoknak, az Alaptörvényt kivéve**<sup>5</sup>. (dr. Patyi András és dr. Varga Zs. András)

Álláspontunk szerint a Kúria jogalkalmazóként alkotmányos kötelezettségét az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése és B) cikk (1) bekezdése szerint akkor tudta volna teljesíteni, ha a törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződéssel ellentétes azonos vagy alacsonyabb szintű magyar jogszabályt a jogalkalmazás során annak figyelembevételével értelmezi, **ennek során pedig hivatalból észlelve a hivatkozott rendelkezés Alaptörvénybe és nemzetközi szerződésbe ütközését, alkalmazásának kizárása iránt az Abtv. 32. § (2) bekezdése alapján kezdeményeznie kellett volna a T. Alkotmánybíróság eljárását.**

A 98%-os különadó vonatkozásában született AB döntés, és a jelen eljárásban is irányadó tényállás között **eljárásjogi szempontból teljes azonosság fedezhető fel:**

- Adott egy nemzeti tagállami jogszabály, amelyről több magyar állampolgár is azt állítja, hogy jogellenes és európai uniós jogelveket, valamint nemzetközi szerződésben is vállalt alapjogokat sért,
- az adott jogszabályt időközben módosítják/hatályon kívül helyezik, azonban az ezt megelőzően keletkezett jogviszonyokban azt alkalmaznia kell(ene) az ügyekben eljáró bíróságoknak,
- az adott jogszabály kapcsán a strasbourgi emberi jogi bíróság több esetben is megállapítja az EJEE-be ütközést és Magyarországot kártérítés megfizetésére kötelezi.

Egyetlen egy lényeges különbség azonban fennáll: a 98%-os különadóra vonatkozó jogszabály, illetőleg az ennek vonatkozásában született EJEB döntések alapján az ügyben eljáró bíróságok az AB-hoz fordultak, amely kizárta a nemzetközi szerződéssel ellentétes nemzeti jogszabály alkalmazhatóságát a folyamatban lévő ügyekben, míg azt jelen perben alkalmazandó a **Kjt. 8. § (1) bek. b) pontja, illetőleg az EJEB ennek vonatkozásában**

<sup>5</sup> lásd. Patyi András és Varga Zs. András által írt „Általános Közigazgatási Jog c. egyetemi tankönyv 2012, 98. oldalát

született fenti döntései kapcsán ilyen megkeresésre a bíróságok részéről még nem került sor, holott annak eredménye a hivatkozott AB döntés alapján szinte egyértelműnek mondható: az alkalmazhatóság kizárása.

Ismételten hivatkozva, az Abtv. 32. § (2) bekezdése értelmében a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek nemzetközi szerződésbe ütközését észleli.

Az Abtv. hivatkozott szakasza értelmében az eljárás felfüggesztése és az Alkotmánybíróság eljárásának a kezdeményezése nem mérlegelési jogkörben meghozható döntse, hanem kötelezettsége annak a bírónak (bírói tanácsnak), aki az alkalmazandó jogszabály Alaptörvénybe illetve nemzetközi szerződésbe ütközését észleli. Tekintettel a hivatkozott rendelkezésekre a Kúria ítélete súlyos alkotmányos alapjog sértést valósít meg. Jelen eseten pedig a K.M.C. kontra Magyarország, és az N.K.M. kontra Magyarország ügyben nemzetközi bíróság által hozott végleges ítéletek alapján az alkalmazandó nemzeti jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközése egyértelmű, azaz az Alkotmánybírósági eljárás kezdeményezése a Kúria részére – akár hivatalból is – a felperes Alaptörvényben, illetve az EJEE-ben biztosított alapjogai védelmében a Kúria részére nem képezhetne volna mérlegelés tárgyát az kötelező lett volna részére a felperes esetében is.

Megítélésünk szerint alkotmányos szempontból jelen ügyben visszas helyzet áll elő, mivel a T. Alkotmánybíróság a jogbiztonság elvére hivatkozva hagyta hatályban a Kjt. 8. § (1) bekezdés b) pontját, ugyanakkor III/1499/2013. sz. határozatában szintén többek között a jogbiztonság elvére hivatkozva mondta ki egy nemzetközi szerződésekbe ütköző törvény visszamenőleges hatályú általános alkalmazási tilalmát is.

Jelen ügyben tehát a jogbiztonság alkotmányos elve konkurál a jogbiztonság alkotmányos alapelvével, illetve a nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettség Alaptörvényben is rögzített elvével.

Tekintettel arra, hogy az EJEB-nak eddig meghozott mindkét ítélete megállapította EJEE hivatkozott rendelkezése megsértését, továbbá ezt az EJEB előtt a Magyar Állam képviselői is elismerték az nemzetközi bíróság eljárása során, így az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései álláspontunk szerint nem teszik lehetővé Magyarország által ratifikált és a belső jog részévé transzformált nemzetközi szerződésekbe ütköző, továbbá Alaptörvény ellenes jogszabályi rendelkezések nemzeti bíróság által a felperessel szemben történő alkalmazását.

Figyelemmel a hivatkozott az EJEB-nak ítéleteiben jelen alkotmányjogi panasz elbírálása során is releváns fontos megállapításaira, melyek a támadott alapügyben hozott döntés Alaptörvény és nemzetközi szerződésbe ütközését támasztják alá, a támadott ítélet releváns részeire tekintettel indítványozom továbbá azt is, hogy a T. Alkotmánybíróság tekintse jelen alkotmányjogi panaszom érvrendszerének azokat, alapjogvédelmi feladatainak ellátása során.

## VI.

### Kérelem


Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az előzőekben kifejtetteket összefoglalva kérem, hogy az alkotmányjogi panaszban foglaltakat elbírálva folytassa le a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII. törvény (Ktjt.) már nem hatályos 8. § (1) bekezdés b) pontja Alaptörvénnyel való összhangjának, továbbá nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatát valamint jelen ügyében történő alkalmazhatóságának vizsgálatát. Indítványozom, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a alapügyben hozott döntés (Kúria Mfv. I. 10.091/2014/7. sz. ítélete, a Szolnoki Törvényszék 4 Mf. 20.751/2012/4., valamint a Szolnoki Munkaügyi Bíróság 2. M. 770/2010/21. számú ítéletei) az Alaptörvényben biztosított alapjogaimat sérti, az nemzetközi szerződésbe ütközik, az Alaptörvény, vonatkozó rendelkezései téves értelmezésén alapul; és mindezekre tekintettel semmisítse meg azt.

Szíves eljárásukat megköszönve

Budapest, 2014. szeptember 21.

Tisztelettel:

  
jogi képviselője útján

## **Mellékletek:**

**K/1** – Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya

**K/2** – A Szolnoki Munkaügyi Bíróság 2. M. 770/2010/21. ügyiratszámú 2011. szeptember hó 08. napján kelt elsőfokú határozata

**K/3** – A Szolnoki Törvényszék mint másodfokú bíróság 4. Mf. 20.751/2012/4. számú 2012. október hó 11. napján kelt másodfokú határozata.

**K/4** – A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv. I. 10.091/2014/7. sz. 2014. május 14-én kelt ítélete.

**K/5** – Az EJEB K.M.C. kontra Magyarország ügyében 2012. július 10-én 19.554/11. ügyiratszámon hozott végleges ítélete.

**K/6** – Az EJEB N.K.M. kontra Magyarország ügyében 2013. november 26-án 73.743/11. ügyiratszámon hozott végleges ítélete.

**K/7** – Az EJEB dr. Polgár Ákos kontra Magyarország ügyben 2013. június 04-én 23.174/11. ügyiratszámon hozott végzése.

**K/8** – Az EJEB Soproni Jolán Katalin kontra Magyarország ügyben 2013. június 04-én 33.820/11. ügyiratszámon hozott végzése.

**K/9** – Az EJEB V.F.E. kontra Magyarország ügyben 2013. június 04-én 21.819/11. ügyiratszámon hozott végzése.

**K/10** – Az EJEB K.I. kontra Magyarország ügyben 2013. június 04-én 22.256/11. ügyiratszámon hozott végzése.

**K/11** – Az EJEB M.P. kontra Magyarország ügyben 2013. június 04-én 42.357./11. ügyiratszámon hozott végzése.

**K/12** – Az EJEB Ko.I. kontra Magyarország ügyben 2013. június 04-én 22.280/11. ügyiratszámon hozott végzése.